

Liderfény

INGYENES!

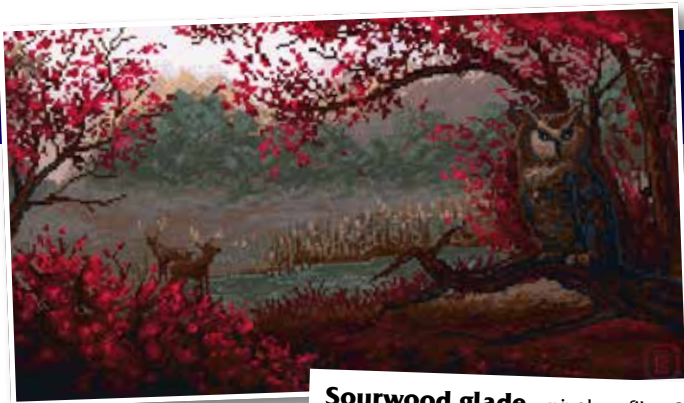
AMATŐR KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

Nyakonöntött
Próbagoblin
Szolgáltatóház
melléklettel!

XI. évfolyam, 7. szám, 2019. szeptember

Tóth Edvárd / Malthus Wolf

Sourwood glade - pixel grafika, 28 szín

Endless

Aves metallum

Ascending energies - vászon, vízfesték és akril

Castle foyer

Downed craft

Boar riders

Capybara Onsen

INFO BOX

TÓTH EDVÁRD / MALTHUS WOLF – SZABADÚSZÓ ILLUSZTRÁTOR

A digitális és a hagyományos művészetben is tapasztalt. Tájképeket, épületeket, karakter illusztrációkat, és még sok minden mást fest. A minőségi pixel-művészet létrehozásában is van tapasztalata, legyen az helyszín vagy tárgy – ezeket számítógépes játékokhoz készíti.

ÉLÉRHETŐSÉGEK, ONLINE GALÉRIÁK:

ArtStation portfólió: <https://www.artstation.com/malthuswolf>

DeviantArt portfólió: <https://malthuswolf.deviantart.com>

Wysp profil: <http://www.wysp.ws/malthuswolf>

E-mail: malthuswolfbusiness@gmail.com

Tartalomjegyzék

Interjú

- Interjú Tóth Edvárd aka Malthus Wolf illusztrátorral
Hazai fenvestől idegen tájakig 4
„A Lidércfénytől a jelenig, és tovább...”
**Interjú Mucha Dorkával,
a Puncs írójával.** 8

Beszámoló

- Homo Ergaster -
Képregénybörze 2019 nyár 10

Novellák

- Kovács Gergő - **Coda** 12
Nibela - **Csendkirály** 13
kosakati - **Miért kevés a tőkehús
a belvárosi üzletekben?** 14
JohhnySilver - **Csak egy eltévedt piás** . . 15
edwardhooper - **A penge éle** 18

A Nyakonöntött Próbagooblin Szolgáltatóház ajánlásával

- Mészáros András - **Necromantika** 22

Versek

- csabi6669 - **Hajnal...** 23
Nizi - **Azt hittem...** 23
Meda W. Dark - **Pityangmagok.** 23
Tordai Gábor - **Kifakulás** 23
Ann Heart - **Őszi délután.** 24
Alkony - **A szívembe rajzoltalak...** 24
edwardhooper - **Pillanat** 24
csabi6669 - **Aggastyán lélek...** 24
macika - **Áttáncol az ősz a télbe.** 24

Irodalomelmélet

- Jimmy Cartwright -
Kell-e, muszaj-e és társaik 25

Szerkesztői köszöntő

Mint azt láthatjátok, visszatértünk a nyári szünet után, mégpedig nem is akármilyen lapszámmal!

Folytatjuk a hazai grafikusokat bemutató interjúsorozatunkat, és elindítottunk egy újat is, melyben régi lidércfényes alkotókat kérdezzük arról, hogyan emlékeznek vissza az „őskorra”, illetve mivel foglalkoznak manapság. Persze van egy kis hátsó szándékunk is ez utóbbival, hiszen olyan alkotókat kerestünk fel, akik az elmúlt 15-16 évben kitartó munkával el is értek valamit az irodalmi élet terén. Szeretnénk őket példaként állítani azt újonnan érkező írók, költők számára, motiválni az ifjakat, hogy hosszú távon is megéri időt és energiát befektetni az alkotásba.

Ugyan hamarosan itt van már az őszi képregénybörze, de talán kedvcsinálónak is jó hozzá a nyári börszéről készült beszámoló.

A novellák és versek után, kissé talán rendhagyó módon egy hosszabb cikk zárja az olvasni valót, melyben azt taglaljuk, miként érdemes hozzáállni az íráshoz. Ennek egy „béta” verzióját már olvashattátok a Facebookon, ám az ottani hozzászólások és kritikák fényében részben további gondolatokkal bővült, részben finomodott. Tehát annak is érdemes (újra) elolvasni, aki ezt már megtette.

Végül, de koránt sem utolsó sorban figyelmeztetke ajánljuk a z I. Országos H. P. Lovecraft Találkozót, melyen a téma iránt érdeklődőket érdekes programokkal várják a szervezők.

Ez a folyóirat a Creative Commons Nevezd meg! - Ne add el! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi Licenc feltételeinek megfelelően felhasználható.

Kiadványunk saját felhasználásra szabadon nyomtatható, sokszorosítható, de pénzért nem értékesíthető.

A magazin készítőinek anyagi haszna a kiadványból nem származik.

Interjú Tóth Edvárd aka Malthus Wolf illusztrátorral

Hazai fenyevestől idegen tájakig

Az ArtStation-ön böngészve találtam rá Tóth Edvárd, művésznevén Malthus Wolf munkáira. A felsőlajosi fiatalember alkotásai itthon talán kevésbé ismertek, hiszen alapvetően külföldi megrendelőknek dolgozik. Azt azonban biztosan állíthatom, érdemes megismerkedni Edvárd művészetével.

– Induljunk el egy alapkérdéssel. Mikor és miért kezdte a hagyományos, illetve digitális festéssel foglalkozni? Illetve melyik volt előbb?

– 2012 nyarán kezdődött, és a hely, ahol ezt elkezdtem, egy csodás hegyes-völgyes vidék volt, sűrű fenyevesekkel. Anyukámnak segítettem abban az évben az akkori telke körül, házat tataroztunk, kertészkedtünk, túráztunk és hasonlók. Ekkor kezdtem el szórakozásképp grafitrajzokat készíteni, semmiféle terv alapján, egyszerűen csak rajzoltam, legfőképp, amit láttam magam előtt. Az ezzel eltöltött percekből órák lettek és azon kaptam magamat, hogy fél napokat is képes voltam már végig csak rajzolásal tölteni, annyira le tudott foglalni ez az újdonsült hobbi.

A grafitvaló kísérletezés után jött a vízfesték, akvarell ceruza, porpasztell, tus tinta majd a csőtollak – emlékszem, akkor meglepődtem, milyen drága beruházások voltak. A tinta technikákat nagyon megszerettem, így annak sok időt szenteltem, majd elkezdtem azt is pároztatni a vízfesték „wash”-okkal. Röviden, próbáltam minden lehetséges hagyományos alkotói médiumra rátenni a kezem és kipróbálni, ahogy a pénztárcám engedte. A filctollakat, akril és olajfestékeket nem tudtam kipróbálni ebben az évben.

Ami a digitális alkotást illeti, azt csak 2013 elején tudtam elkezdni. A hagyományos technikai tudásomat az internet segítségével gyarapítottam, így hát megismertem és láttam, hogyan is történik a digitális festés. Akkoriban még oly bonyo-

lultnak tűnt az egész, mivel egy teljesen ismeretlen terület volt számomra, de nagyon bele szerettem volna csöppenni. Ez meg is történt, és emlékszem, két teljes hét kellett, mire a koordinációm szinkronizálódott a grafikai táblám, a monitorom és a szemem között. 2013 tavaszán határoztam el, hogy komolyan fogom venni a művészetet és ettől a ponttól kezdve aspiráltam arra, hogy minden nap tanuljak valamit a témával kapcsolatban, vagy legalább rajzoljak/skicceljek valamit a fejlődés érdekében.

– Említetted, hogy 22 évesen kezdted, és úgy egy évvel később merültél bele igazán a „szakmába”. Miért gondold, hogy ez késői kezdés? Mások, akár a művészismerőid közül mikor kezdtek?

– Igen, ez lehet csak az én rögeszmém, de nagyon vágytam volna arra, hogy hamarabb elkezdjek alkotni, érdekelne, ma hol tartanék, ha, mondjuk, 15 éves koromban már elkezdtem volna. Sőt a továbbtanulási választásom is egy művészeti iskolára esett volna. Egyébként az iskola, ahova jártam, informatikai és művészeti szakközépiskola volt és szerintem már ott valahogy megkezdődött az utam a művészet világa felé, de csak tudat alatt, mivel én informatikai szakon voltam. Az egyik művészeti szakos barátom, emlékszem, sokat nyaggatott is, hogy miért nem kezdek el rajzolni, mert látta, hogy lenne hozzá képességem. Sok időt szerencsére nem szentelek e gondolat fejtegetésére, mert ki tudja... lehet, hogy az iskolai környezet kiölte volna belőlem az alkotási vágyat, ami elég nagy méreteket öltött barátaim ismerőseim körében.

– Milyen technikákat, eszközöket használasz a hagyományos, illetve a digitális alkotásaid elkészítésére?

– A hagyományos eszközök többek közt a grafit, színes ceruza, akvarell ceruza, Copic filcek, vízfesték, gouache/tempera, akril, pigment tinta, japán tus tinták, stb... Sok elferne még itt,

The Hunter's gaze

The humble hummingbird - vászon, tempera

újonnan olajokkal is festek, de még nem tudtam rá sok időt áldozni. A jövőben mindenféleképp fogom majd tovább tanulmányozni.

A grafikai technikáim elég egyszerűek, legfőképp a „hatching” technikát szeretem, ami kb. annyiból áll, hogy a tónusokat sok vonal egymás mellé húzásával hozzuk létre. Ezek húzási irányának, vastagságának, dinamikájának manipulálásával érhetünk el térbeliséget és hihető textúrákat.

Ez felelt meg a legjobban a kedvenc vízfesték technikámnak, ami a „wash”, illetve a „wet on wet”, ami lényegében egy nagyon vizes festési módszer. Eleinte nagyon sűrűn és hígítatlan állapotban használtam a vízfestéket és csak később tanultam meg effektíven használni ezt a kevert technikát.

Ami még megemlítenék, az a tempera vagy gouache festék technikám, ami pedig valamilyen szinten szinkronban van a digitális festési stílusommal. Blocking módszerrel közelítem meg, ami a nagyobb elemek, árnyékok, fények „behelyezését” jelenti a képünkre, majd miután ezek a nagy pacák megvannak és hunyorított szemmel már látszanak a lényeges elemek, az ekkor kezdődhet meg az apró részletek megfestése. Az underpainting / aláfestés technikát is nagyon szeretem, mert iszonyat sok apró hibát követek el ekkor és ezek erősen intuitív ecsetvonásokat, színegyütteseket hoznak létre.

A digitális alkotásaimat nagyban inspirálja a tradicionális alkotási alapom, szóval szinte mindig arra törekszem, hogy a virtuális vásznon is megtalálhatóak legyenek az ecsetvonások, a textúrázottság, meg egyfajta régies, érdes érzés, de sajnos ezt nem tudom jól megfogalmazni. Alapvetően az az érzés, ami elragad, mikor ránézel egy kézzel festett eredeti képre. Ezt igen nehéz elérni digitálisan, de nem lehetetlen.

– A levélváltásunk során említetted, hogy neked is, illetve más művészismerőseidnek is zavaró, ha olyat hallotok például, hogy ti milyen tehetségesek vagytok, könnyű nektek, stb. Feltételezem, ezt általában olyanoktól halljátok, akiknek nincs igazán fogalmuk arról, mennyi munka van egy-egy alkotás mögött. Egyébként ezt az interjúsorozatot azért is indítottuk el januárban (amellett, hogy bemutassuk az aktív magyarországi grafikusokat), hogy megmutassuk, ez is egy olyan szakma, amelynek alapjait is évekig kell tanulni, és aki erre adja a fejét, az élete végéig tud fejlődni. Te mit gondolsz erről a kérdéskörrel?

– Helyes a feltételezés! Nekem mentoraim és kortársaim is sokszor megkapták a tehetséges jelzőt. Én magam is megkaptam, és elkezdtem észrevenni, hogy a munka a mögött, hogy egy művész eljuthasson odáig, hogy profin tudjon alkotni, az a nézőt teljesen hidegen hagyja javarészt. Ezzel talán nincs is gond, hisz sokan a látványt szeretnék fogyasztani, nem pedig megismerni a személyt az alkotás mögött, de a probléma az, hogy szinte reflexszerűen beskatulyazzák az alkotót, mint egy kivételes

A tolerated guest

tehetség, akinek milyen jó, hogy így tud festeni, rajzolni, írni, zenét komponálni stb... Mintha fel sem áldozott volna ezért a művész semmit, csak így kelt fel egy reggel, hogy ő egy profi. Ez sajnos mindig is így volt, és nem tudom, valaha meg fog-e változni. Ezzel nem jelentem azt ki, hogy szerintem nem létezik tehetség, mert láthatóan vannak olyan emberek, akiknek erősebb az affinitása bizonyos dolgokhoz, mint másoknak, de ez nem jelenti azt, hogy nekik ne kéne ugyanúgy végigfutni az akadálypályán. Személy szerint próbálok terjeszteni az ígét, hogy a kreatív munkák 90%-ban a befektetett órákból, tanulmányokból, kitartásból és dedikációból táplálkoznak és maximum 10%-ban a tehetségből. Valakik úgy vélik, az a 10% is még sok.

– Mint azt a bevezetőben is említettem, főleg külföldi megrendelők vannak. Ez hogyan alakult ki? Tudatosan így tervezted, vagy így hozta az élet?

Flamberge

– Pontos terveim ilyen téren nem igazán voltak, csak nagyon szerettem volna, ha intellektuális tulajdonnal (IP) rendelkező személyek felkérnek a világaik, karaktereik megfestésére és én pedig ezáltal meg tudom keresni a kenyérré válót, összekötve a jót a hasznossal. Ez össze is jött, de főként külföldiek azok, akiknek komoly felkérések és ambícióik vannak ezen a területen. Idehaza inkább nézelődnek és érdeklődnek az emberek. Egy időben csináltam eladásra vászonra tempera festményeket, de piszok olcsón adtam őket, és még azt is sokallták itthon... külföldön meg leszidták volna a fejem, hogy van képem ilyen olcsón adni. Bele kellett gondolnom, hogy ha nem adok meg realiztikus árakat, akkor azzal a művészársaim alatt vágom a fát, és csak terjesztem a híret annak, hogy a kézzel készült, eredeti darabok fillérekért megvehetőek. Nehéz realizáció volt, de sajnos Magyarországon szabadúszó művész nem tud hazai pályán sikeres lenni. Biztos van rá ellenpélda, de nekem személy szerint lehetetlennek tűnt, és ezért állok ki a külföldi kliensek mellett.

– *Milyen jellegű munkákkal keresnek meg? A portfólióidon látható, hogy pl. képregényalbumokon, vizuális novellákon (az interaktív számítógépes játékok egyik változata) is dolgozol az „egyszerű” illusztrációkon túl, illetve láttam, hogy zenei promócióhoz is készítettél már borítót (TOA5T - Frontier).*

– Igen szerteágazó a munkák típusa, amiket kapok, és ahogy haladok előre, úgy látok, hallok mindig valami újat. Most úgy érzem, hogy a Dungeons & Dragons éli meg egy újabb reneszánszát és mindenki ebben a stílusban megmártóztott képeket akar a projektjébe. Sötét, középkori high fantasy, ami néha a macabre határán van. Legfőképp „encounter scene-eket” illusztrálok, amik bemutatják, mondjuk, egy mágikus iskola osztálytermét, vagy a fáklyákkal megvilágított baljós alagsort, esetleg egy erdei utat, ahol megállt egy karaván, mert megtámadta őket egy szörny. Azt gondolom, ezekben lelendő a fortém, mert a tájképekre épülnek ezek a darabok. Emellett fantasy lényeket, karakter portrékat is kellett illusztrálnom, és designokat kitalálni hozzájuk. Nemrég térképrajzolásba, és -festésbe is belekezdtem, és úgy tűnik, nagyon a szívemhez nőtt a témakör, amire nem is számítottam. Ezek a térképek egy hagyományos „papír ceruza dobókocka” szerepjátékhoz készülnek Gooney cube – The darkest dream név alatt.

– *A belső borítón is látható pixelgrafikus képed, egy portfóliódon lévő másik ilyen képnél (Worn Down) pedig azt írtad, ez*

Archer

Arctic fox

egy régi alkotási technikád. Mondanál erről pár szót? Esetleg volt közöd a Magyarországon '90-es években és 2000-es évek elején nagy népszerűségnek örvendő Demoscene-hez?

– Imádom a pixel grafikát, mesés gyerekkori emlékeket juttatnak eszembe, amiről regélni tudnék órákig. Szerettem volna a pixel artot beépíteni a munkám repertoárjába, de úgy véltem felfedezni, hogy egy egészen más piaca van, mint az illusztrációknak, vagy a concept artnak. Választanom kellett, így inkább a pixel artot megtartottam, mint egy másik ágazat vagy specializálódás, amin szeretnék majd haladni egy személyes kikapcsolódási kapacitásban, mert nagyon élvezem a látványt és effekteket, amiket el lehet vele érni, sokszor nosztalgikus hangulatot idézve.

– Ami a demoscene-t illeti... bárcsak lett volna hozzá közöm! :) Az az időszak egy igazi aranykora volt a digitális kreativitásnak. Nem volt különbség zenész, grafikus és programozó között. Mindnyájan kíváncsi és rácsodálkozó művészek voltak, akik nagy tervekkel rendelkeztek a jövőre nézve.

– *Van több olyan képed, amit csak afféle kedvtelésből, és / vagy gyakorlásképpen készítettél. Van különbség érzésben, hangulatban egy ilyen saját munka, illetve egy megrendelésre készült kép között, vagy mindkettőt ugyanolyan szeretettel, lelkesedéssel fested?*

– Próbálok mindig ugyanolyan lelkesedéssel festeni minden képeimet, ha saját, ha megrendelt, de sokszor a rendelésre készülő képek határidőkhöz vannak kötve, így más megközelítéssel kell létrehoznom őket, hogy minél gyorsabban készen legyenek az idővonal fenntartása érdekében.

– A saját képeimet, amit gyakorlásból vagy kedvtelésből készítek, azokba szeretem bevonni a tudatalattimat is, ami jóval több ideig tart. Van, hogy elkezdek egyszerre négy képet, és azokból mindig az egyiket aktívan dolgozom, míg a másik hármat a tudatalattim emészt és megformálja. Van, hogy álmomban jövök rá egy bizonyos effektre, hogy hogyan is tudnám elérni és beépíteni a látványtervbe. Úgy gondolom, ha engedem a „műzsát” is dolgozni, és nem csak az agyamat, akkor sokkal intuitívabb képeket tudok vászonra vetni.

– *A fenti kérdéshez kapcsolódóan: van-e kedvenc képed magadtól, vagy ez időről-időre változik, ahogy technikailag fejlődés?*

– Hú, erre nehéz lesz válaszolnom, de azt hiszem a „Character practice – Archer” c. képem egy nagy kilométerkönek számított, mert akkor kezdtem el nagyon gyakorolni a karakterfestményeket, portrékat. Tájképekkel foglalkozom főként, így a humanoid formák létrehozásában kevés a gyakorlatom, de amikor azt az íjász hölgyet megfestettem, akkor úgy éreztem, be tudtam bizonyítani magamnak, hogy annyira nem vagyok esetlen a

Elina: Guardians of the frozen mountain

témához. Kedvencem nem igazán van, mindegyiket külön okok miatt jobban vagy kevésbé szeretem.

– *Úgy láttam, saját projekted is van, Elina néven. Mit lehet erről tudni?*

– Az Elina projekt egy közös törekvés, amit a párommal csinálunk. Ő a sztori ötletgazdája és az író, én pedig a különféle

eseményeket illusztrálom a könyvhöz. Egyelőre csak monokróm képek ezek, később részletes digitális festményeket kovácsolunk majd belőlük, ha fel tudjuk kelteni az érdeklődést. A sztori összefoglalva: Elina egy lány, aki a Földön él, szíve mélyén mindig is érezte, hogy egy másik, ismeretlen világhoz tartozik. Fiatal felnőttként egy alkalommal, mikor teleszkópjával a csillagokat vizsgálta, egyszer csak meglátott az égen egy hullócsillagot és azt kívánta: „bár hazatérhetne oda, hova szíve húzza”. A kívánsága szinte azonnal teljesült, és megismerkedett egy Ormion nevezetű, fura, kis szárnyas lényvel, aki társaival együtt elvitte Elinát a szülőbolygójára. Elina csak ekkor tudta meg, hogy valójában ezen a bolygón született, és hogy a Hold Elfek fajához tartozik. Új barátja segítségével vissza is változik hold elffé. Hazatér az igazi családjához, de nem sokáig élvezheti a békés, nyugodt életet, mert az érkezéséről hamar tudomást szerez egy sötét erő, aki éveken át csak egy pillanatra várt. Elina hamar rájön, hogy hatalmas erő birtokában van, amit még képtelen irányítani. Csak egy régi, legendás kristály erejével ébreszthető fel benne ez a szunnyadó hatalmas erő. A sötét erő ezt az óriási hatalmat önző célokra akarja használni, mivel egy régi jóslatból tudja, hogy Elina az a személy, akivel ezt megvalósíthatja, és ennek érdekében bármit megtesz.

– *Jövőbeli tervek, projektek? Van valami olyan a láthatáron, amelyről beszélhetsz?*

– Van igen, és elég nagy falat lesz, hisz a terv az, hogy az Elina világot meg szeretnénk csinálni egy PC játék keretében, felhasználva a pixel art bájos esztétikáját. Mivel csak ketten csinálnánk, így elég sok munka lesz, de nagyon szeretnénk, ha ez a világ nem csak egy sztori maradna, hanem kinőné magát egy interaktív és szórakoztató RPG-vé.

Emellett nagyon szeretnék többet foglalkozni a Blender nevű 3D-s programmal, ami sokat segítené pl. beltéri festmények megalapozásában. Ezeket felül a fő terv pedig változatlan: minél többet tanulmányozni és alkotni! :-)

– *Ezúton is köszönöm szépen az interjút, és hogy a rendelkezésünkre álltál. További sikeres pályát kívánok a szerkesztőség nevében!*

Frigid bay

„A Lidércfénytől a jelenig, és tovább...”

Interjú Mucha Dorkával, a Puncs írójával

A Lidércfény Online kulturális magazin 2003 végi indulása óta eltelt pár év. Durván számolva majdnem 16. Ennyi idő alatt szinte felnőtt egy új generáció, az akkori fiatal, tizenéves alkotóink pedig felnőtté váltak. Ezen interjúsorozatunkban azokat az őslidércfényeseket kerestük meg, akik nem adták fel az írást, sőt, a hosszú évek alatt, sok

viszontagságon keresztül kitartottak, és mára komoly sikert, elismerést értek el. Elsőként – már csak az illem okán is – a júniusban megjelent **Puncs** című kötet írójával, Mucha Dorkával beszélgettünk.

– Kedves Dorka! Szerintem kezdjük az elején. Mikor kezdtél írni, mi motivált, hogy ezzel a nehéz mesterséggel foglalkozz? Támogatott-e valaki ezen törekvésedben?

– Mindig tudtam, hogy írni szeretnék. A nagypapám író volt és kicsiként még azt sem tudtam, hogy igazából ez mit is jelent, de valami nagyon csodálatosnak tűnt. Aztán nyilván én is tini lettem és azt a vállalhatatlan világfájdalmat ki kellett valahogy adnom magamból és elkezdtem verseket írni. Szerencsére pár év után rájöttem, hogy annyira nem jó az, amit csinálok és később persze az is tudatosult bennem, hogy a prózában mennyivel otthonosabban, kényelmesebben érzem magam és könnyebben is jön. Otthon egyébként nagyon fontos volt, mivel mindenki a nyelvből, az írott szóból, illetve a rádiózásból élt, hogy legyen egy polgári, „hasznos” szakmám. Így idegenforgalmi középiskolába jártam. Az egyetem alatt kerültem vissza az irodalmi világba igazán, ahol a tanárain, majd a később megismert irodalmi szervezetek: a Szépirok Társasága, a Fiatal Írók Szövetsége, a József Attila Kör és a Független Mentorhálózat is támogattak és terelgettek; nagyon sokat köszönhetek nekik.

– Milyen zsánerekben írtál / írsz? Kik a példaképeid, kedvenceid, miket szoktál, szeretsz olvasni?

– Nem szeretek zsánert mondani. Nagyon nem szeretem, hogy a magyar irodalomban valamiért nagyon mély a szakadék szépirodalom és szórakoztató irodalom között. (Akik ragaszkodnak ehhez az árokáshoz, mindig rábőfögik a könyvemre, hogy romantikus-szerelmes, nyálas-csöpögős könyv. Közben igazából egy durva alá-fölérendeltségi viszonyról írtam, a fiatalok kábítószer-használatáról, éjszakai életéről, mentális betegségeiről, és így tovább...) Szóval mondjuk úgy, hogy ez egy realista kisregény. Most éppen egy tiniknek szánt regényen dolgozom, és a második, felnőtteknek szóló regényemen, amely pedig egyelőre úgy néz ki, hogy krimi-horror lesz.

Főleg világirodalmat olvasok, angol-amerikai irodalmat. Az abszolút kedvenc J. D. Salinger és Donna Tartt. A magyar prózát nem szeretem igazán, de nyilván a nagy olvasmányélményeim között van Szabó Magda és Hazai Attila. Őket ajánlom mindenkinek.

– Bár az írók között nem kifejezetten szokás erről beszélni, de mégis úgy tapasztalom, hogy sokaknál igen nagy szerepe van a zenének. Veled ez hogy van, miket szoktál hallgatni, és hatnak-e ezek a zenék arra, amin éppen dolgozol?

– Nekem leginkább csöndre van szükségem alkotás közben. De a mindennapjaimat és azt, hogyan látom a világot, biztos sokban befolyásolja, hogy a férjem blues-rock zenész (vagy hogy kell ezt mondani) és rock zenét hallgatok. Abból is főleg a klaszszikusokat: Led Zeppelint, Pink Floydot, Rolling Stonest, az újabbak közül meg a Rival Sons a kedvenc. Mostanában kezd egyre jobban beszippantani a metál is, aktuális szerelem az Apey and the pea.

– Szintén nem kap nagy figyelmet írói körökben a filmművészet, főleg nem a sorozatok, pedig szinte biztosra veszem, hogy részben, vagy időnként ezen alkotások is hatással vannak az írókra. Vannak örök kedvenc mozgóképes alkotásaid?

– A filmekkel az a bajom, hogy nem tudok nyugton és csöndben maradni másfél óráig, hogy valaki másnak az agymenéseit elviseljem. A saját örütem is sok, nem hogy még másokét vizuálisan is magamévá tegyem. De amúgy bármikor elviselem Tarantinot, meg több kedvenc trash sorozatnak is rajongója vagyok, de ettől most megkímélek mindenkit.

– Emlékszel-e, hogyan találtál a Lidércfényre akkor, amikor még az internetes keresőszolgáltatások mondhatni gyerekcipőben jártak, a közösségi oldalakról meg még nem is hallottunk?

– Az akkori szerelmem mutatta az oldalt, és hogy ő és a barátai már ott publikálnak. Egyébként csak a Tumblr-en láttam, hogy emberek osztják meg a verseiket, de az csak angolul ment, és eszembe sem jutott, hogy feltegyek oda valamit.

– Miért döntöttél úgy, hogy nálunk publikálsz? Találtál-e akkoriban számodra megfelelő más megjelenési lehetőséget?

– Mielőtt küldtem volna szöveget, azért szétnéztem, de a Lidércfény volt a legbarátságosabb oldal, valahogy jó érzés volt megnyitni, nem éreztem azt, hogy most bajba kerülnék vagy széttépnének, ha felteszek egy rosszabb írást. Mindenki bátorította a másikat, és próbálta a jót látni a másik művében. Kezdetnek ez nagyon jó volt, ráadásul, ha láttuk, hogy valaki sokat alkotott, az nagyon motiváló is tudott lenni.

– Hogyan emlékszel vissza azokra az időkre? Adott-e neked valamit az, hogy meg tudtál jelenni online felületen, a Lidércfényen? Milyen volt a közösség?

– Nagyon összetartó kis bagázs volt, azt hiszem, holott nem is mindig tudtuk egymás igazi nevét. MSN-en is cseteltünk többen.

– Volt-e befolyással a későbbi megjelenéseidre a nálunk történt publikáció? Egyáltalán, hogyan folytatódott az irodalmi karriered, a tanulmányaid a Lidércfény után?

– Sokban segített, mert véglegesen letettem a voksom az irodalom mellett és segített dönteni, hogy merre tovább. Bölcsészkarra kerültem, ahonnan egy nyári irodalmi rendezvényen keresztül kerültem be az irodalmi körforgásba. (Irodalmi szervezetek, lapok, folyóiratok stb.)

– *Tehát aktív részese vagy a hazai irodalomnak; beszélgetéseket vezetsz, felolvasásokat tartasz, táborok irodalmi életében vállalasz aktív szerepet. Ezt az irodalmi életben való részvételt mi hozta meg számodra?*

– Azt hiszem, pont egy olyan pillanatban kerültem a fiatal írószervezetekhez, amikor még nem volt olyan sok aktív, mindenségbepapír fiatal. Voltunk persze páran, de közel sem annyian, mint mostanában. Ezen kívül még talán az is, hogy ambíciózus voltam, hogy tényleg ezzel akarok foglalkozni. Nagyon sok fiatal lány, nő tűnik el az irodalomból, mert elbizonytalanodik vagy éppen elbizonytalanítják. Én nem hagytam magam.

– *Ha jól vagyok tájékozódva (sic), több írógéppel élsz együtt. Honnan ez a szenvedély? Nem féltékenyek egymásra? Mit szól ehhez a kedves férjed? :)*

– Jelenleg négy írógép van otthon, ebből három 1920-1930 közöttől (kettő működik belőlük) és van egy hetvenes évekbeli. Nagyon szeretem a régiségeket, vannak régi fényképezőgépeim, régi pipere tárgyaim (nagyon büszke vagyok egy kagyló formájú ezüsttükörre 1922-ből). Ha külföldön járok, akkor is megnézem az antik cuccokat, ezt a szokásomat otthonról hoztam valószínűleg. A férjem elég jó fej, elnézi ezeket, de azt hiszem, én is elég jó fej vagyok, mert neki meg külön szobát kapott a lemezlejtője és a rengeteg bakelit lemeze... :-)

– *Mielőtt rátérnénk az aktualitásokra és a jövőbeli terveidre, leszek olyan pofátlan, hogy rákérdezek a modellkedős időszakodra. Bátorodom ezt azért is megtenni, mert idén nyáron te magad is visszaemlékeztél erre egy fotó erejéig. Mondanál arról pár szót, hogyan és miért kerültél bele ebbe a szakmába, és mennyi időt töltöttél ezzel?*

– A vicc az, hogy magamnak sem tudom megmagyarázni. Nem tudom, hogy összesen hány év volt, talán három és fél-négy. A Wella volt az utolsó, a hajmodell időszak, mert meghúzott egy tanár a vizsgán, mert szerinte nem jártam be az óráira. Miközben de, csak akkor még mindenhol volt a fejemen haj. Ha másra nem is volt jó, de van pár elég jó sztorim, amit megírhatok.

– *Puncs. Ez a júniusban, a 21. Század Kiadónál megjelent első köteted címe. Elmondanád röviden, miről szól, honnan jött az ötlet, mióta dolgoztál rajta, kik és mik segítettek, esetleg hátráltattak a megírásában?*

– A Puncs előtt nagyon kiégttem, elkeseredtem nagyon, nem akartam többet írni. Aztán a Független Mentorhálózatnál lehetett jelentkezni egy idősebb pályatárshoz mentorprogramra, és akkor mondtam a férjemnek, hogy még ezt megpróbálom, és ha nem jön össze, akkor itt vége. Végül akkora mázlim volt, hogy Toth Benedekhez kerültem, aki végre hasonló nyelvet beszélt, könnyen lehetett együtt dolgozni és tudta, hogy mit kell mondani, ha elakadok. Kevesebb, mint egy évig írtam magát a könyvet, de azért a történetek már jóval előtte megvoltak fejben. Hátráltatás nem igazán volt, max. a technikai problémák néha (ritka béna vagyok ilyenekben, elromlott a gépem is), illetve az állandó bizonytalanság. Ebben a szakmában elég komoly hullámvasút van, egyik percben isten vagy, utána meg bár ne is tudnék beszélni.

Maga a Puncs pedig alapvetően egy tanár-diák kapcsolatról szól, ami semmilyen szempontból sem normális vagy egészséges, mindenki kihasználja a másikat testileg-lelkileg-anyagilag. A főhős egy huszoneves lány, aki nem igazán tudja, mi legyen az életével, mindent túlságosan magára vesz, ezért szorong, közben pedig próbálja adni a

laza, kemény csajt. Nem egy szerethető karakter, de őszinte a végletekig, akkor is, ha neki vagy másnak fáj ez az őszinteség. Az a típusú ember, aki belemegy valamibe „miért ne” alapon, aztán a lelkiismerete és a környezete (a lakótársa, egy másik fiú) próbálja visszarántani a normális kerékvágásba, de nem is biztos, hogy ez a normális kerékvágás létezik.

– *Jól értettem a Facebookos bejegyzéseidből, hogy ezzel a megjelenéssel egy álmod vált valóra?*

– Rohadt nagy klisé, de igen, persze. :-)

– *A lány, akiről a történet szól, mennyire vagy te? Vagy mennyire nem? Ha jól tudom, saját élményekből is merítettél az írás során; azt olvastam, hogy pl. te is kaptál tanártól privát telefonszámot.*

– Igen, ez az egy sztori az enyém. Az emberek szeretik azt hinni, hogy biztos kefélttem egy tanárommal, de nem, nekem nincs ilyen kalandos életem. :-) Az alatt a jó pár év alatt láttam cifra dolgokat az egyetemen, de szerintem mindannyian ismerünk ilyen sztorikat. Álszentség lenne azt mondani, hogy ilyen dolgok nem történnek meg – értem ez alatt a fiatal lány idősebb férfival felállást, a pénzért szexet, a házasságtörést, a drogfogyasztást, stb.

– *Szakmai és olvasói körökben milyen fogadtatása van a regényednek? Mennyire vagy elégedett a visszajelzésekkel? A kvázi földim, Grecsó Krisztián pl. így írt róla: „Pimasz és pontos mondatok, édeskés keserűség, öröknek látszó, mégis minden pillanatban elmúló kamaszság: ilyen (is) a Mucha Dorka próza. Nem érdemes elkerülni.”*

– Egyelőre még nagyon friss a könyv és szerintem mindenki a jól megérdemelt szabadságát tölti a szakmában. Korábban sok részlet megjelent belőle irodalmi folyóiratokban (Élet és Irodalom, Kalligram, Jelenkor, Alföld, stb.), és akkor bizonyítottam már magamnak azt, hogy vagyok annyira jó, hogy bekerüljek ezekbe a lapokba, ezért ha nem jelenne meg róla sok kritika, az is teljesen rendben lenne számomra. Sőt, amennyire az olvasók szeretik (napi szinten több üzenet jön a megjelenés óta), nem is tudom, hogy panaszkodhatnék-e bármi miatt is.

– *Ezek után hogyan tovább? Mik a rövid- és hosszú távú terveid az irodalmi élet rögös labirintusában?*

– Most éppen szervezem az életem. Szlovákiában építkezünk, a férjem szülőfalujában, ahol lesz egy hatalmas könyvtárszobám, alkotok tovább. Most ugye éppen két regényt írok egyszerre, rengeteg találkozóra, interjúra, fotózásra hívnak, ezeknek próbálok eleget tenni és nagyon várom az ősi Margó Fesztivált, ahol végre megtartjuk a nagy és igazi könyvbemutatót is! Korábban azt hittem, hogy az irodalomból nem lehet megélni, most viszont mégis feltennék mindent erre az egy lapra. :-)

– *A szerkesztőség nevében köszönöm, hogy kötélnék álltál, és interjúsorozatunkban elsőként téged mutathattunk be! Ezúton is további sikeres irodalmi munkát kívánok!*

– Én köszönöm, hogy voltatok és vagytok nekem/nekünk!

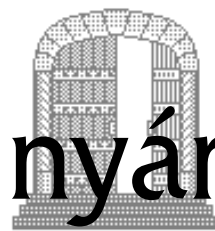

„Az utóbbi évek egyik legerősebb debütálása.”
– Toth Benedek

„Friss, üde, provokatív próza,
és üt, mint az ipari áram.” – Péterfy Gergely

Homo Ergaster

Képregénybörze 2019 nyár

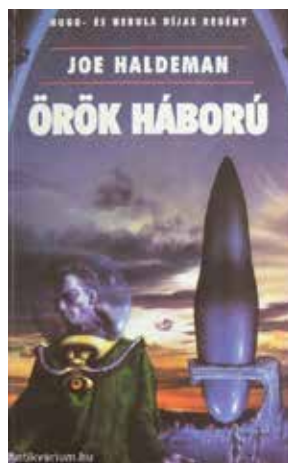
Az idei első súlyos meglepetés azon információ volt, ami tudatta velem – utólag –, hogy volt egy tavaszi képregény böngészde is. A március 10-i dátumról március 17-én értesültem, lévén gyanútlanul, akkor kezdtem rákeresni a nyári és őszi dátumokra. Bosszankodtam egy sort, és aztán beláttam, hogy egy évben három alkalom nekem már amúgy is sok. A nyári is bizonytalan volt, mert a ,19-es év igencsak sűrű volt eddig. Végül az volt a döntő, hogy az őszi sem biztos, hogy eljutok.

A helyszín a már jól bejáratott, és általam igen kedvelt KMO Művelődési Központ volt Budapesten, a Teleki utcában, Kőbányán. A tavaly őszi alkalomhoz hasonlóan, most is ketten, a fiammal mentünk, vonattal. A KMO mintegy tíz perces sétára van az állomástól. Délelőtt kilenc órára megérkezve nem lehetett a sorban elfoglalt pozíciónk okán panaszsra. A vidék hátrányos helyzetéből kiindulva – úgy láttam – a pestiek jöttek későn, s lepődtek meg – menetrend-szerint – a gyorsan növekvő sorkígyón. Előre bocsátom, gyakorlatilag nulla dokumentációt készítettem, mivel nem vittem kamerát, és a hajcihőben mobillal se fotóztam, csak egy alkalommal. Amikor a sor megindult, gyorsan bejutottunk, ezután kezdetét vette a szokásos rituális bolyongás, vagy inkább az agresszív furakodó rohángálás fel, s alá.

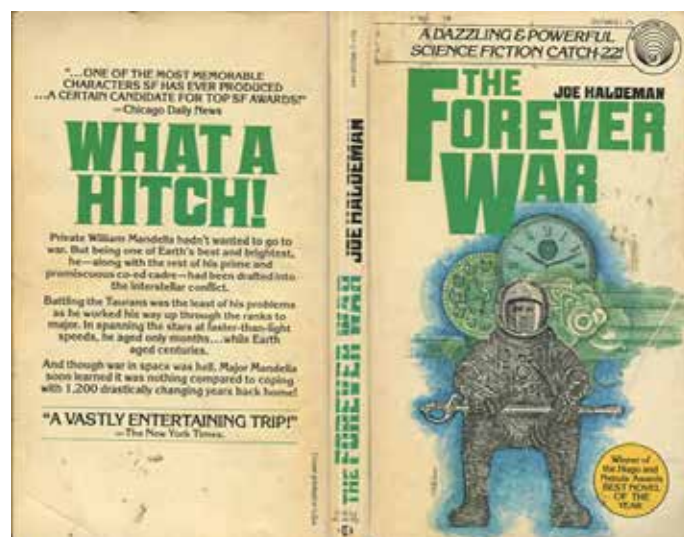
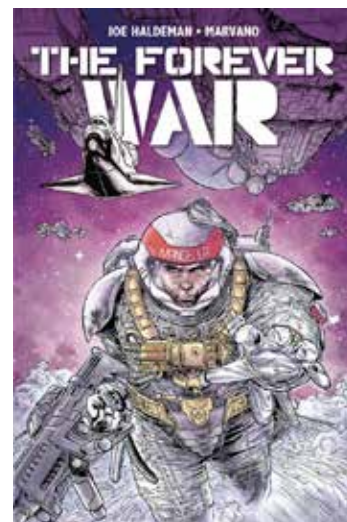
Folytatódott a tendencia, ami legnagyobb sajnálatomra a szuperhős divathullám tarolását jelenti. Mivel a képregény univerzum nem csak ennyi, sőt ezen túl jelentős kiterjedésű szubkultúra, ez mindig bosszant némileg, sőt kissé le is hangol, de a következő lelki fázis a dac, hogy én azért se veszek semmilyen szuperhős képregényt – kivétel Darth Vader kalandjai, és ha néha feltűnnek a hamisított dél-kelet-európai koppincskok.

Az első trauma az ET a földönkívüli földi kalandjait kivonatoló Pajtás magazin megszerzése után, rögtön a legsűrűbb szubkultúrjörgés: a Star Wars kulcstartó mizéria lett. Ráadásul egy Terminator koponya kulcstartóval kezdődött! Ezután következett a Darth Vader – Halálcsillag – csillagromboló kulcstartó, meg bónusznak egy Millennium Falcon. Mentünk tovább. Ezen a nyáron nem volt túl erős felhozatal sem könyvből, sem DVD-ből. A csillagháborgás tartotta magát, sok volt a különböző minőségű akciófigura, LEGO és plüss. A sokadalomban egy köszönés erejéig találkoztunk Bartha Zolival a Magyar Csillagok háborúja klub vezetőjével is. A kulcstartókon kívül Star Wars-t nem szereztem, ellenben a következő vásárlás már kulturális katarzisz lett.

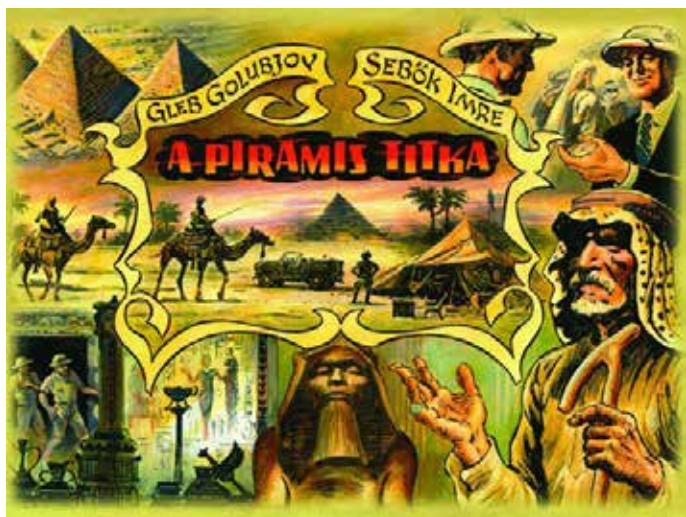
Joe Haldeman 1974-es „Örök háború”, eredeti címén: „The forever war” baromi jól sikerült képregényadaptációja igazi gyógyír volt a szupererőktől sebzett lelkemnek. A regény egy vietnami veterán örök érvényű, keményen militáns sci-fije, az emberiség egy idegen fajjal vívott háborújáról, és annak értelmetlenségéről. Röviden összegezve: ez egy zseniális könyv, amit szerintem a folytatásokról már nem lehet elmondani. Mindegy, a „The forever war” kultikus történet, egy erőteljes látomás, nem csodálkozom rajta, hogy nem fért el a

Kuczka Péter-féle szocialista sci-fiben. Az ilyen művek olvasása döbbsenti rá az embert, mi mindent veszítettek a magyar olvasók a ,70-es, ,80-as években. A regény egyik első borítóját Patrick Woodroffe alkotta meg, amely az úr mélységeiben vadul manőverező harcoló és sérült űrhajókkal, a hetvenes évekkal foglalkozó sci-fi art weboldalak tanúsága szerint is magas művészet. Olyannyira, hogy, ha megkésve is a festmény, mindenféle információ nélkül azért eljutott hozzánk, először az Alfa c. gyermekújság borítóján, majd még később az egyik Kuczka-féle Galaktika címlapján is. Azonban csak az internet korában került a helyére, és vált nagy felbontásban elérhetővé az eredeti. A „The forever war” örök, akár a címe, és a 2017-es képregény méltó módon adózik ennek, felkeltve a lapok forgatójában a szöveg el-, vagy újra elolvasása igényét.

Sebők Imre grafikus-rajzoló képregényei abszolút rajongás tárgyát képezik nálam, talán azért, mert sosem rajzolt szuperhősöket. Az utókor szemszögéből ez az egy előnye volt-van a hatvanas évek miliójeének, amelyben az alkotó alkotott. Még egy szovjet kalandregényből is – amelyben a negatív figura természetesen egy angol – szuggesztív, hatásos képes adaptációt készített. A piramis titkára azonnal lecsaptam, és miután családottan vettem tudomásul a közlést, hogy Obrucsev: „Utazás Plutóniába” c. ifjúsági regényének ő általa rajzolt verziója még nem jelent meg. Keresni kezdtem egy másik művét is, ami régi favorit. Sajna ez sem volt meg. Henry Kuttner: Androidja röviden summázva: az elbeszélő észreveszi, hogy a környezetében több embert kicseréltek gépre. Az emberiség érdekében megpróbál tenni ez ellen a maga szűkös eszközeivel, egészen addig, míg

rádöbben: ő is robot! Ekkor öngyilkos lesz, kiugrik a felhőkarcoló egyik ablakán, abban bízva, hogy nem fogják tudni majd megjavítani. Lélegzetelállító sci-fi, és Sebők képregényt rajzolt belőle! Sajna ez sem volt. Mellesleg, ha a Népszavának, az egyik legrégebbi komcsi újságnak vannak egyáltalán érdemei, akkor kétséget kizáróan Sebők Imre képregényeinek leközlése anno az.

A „Szövetség” c. film, Sean Conneryvel az egyik főszerepben remek móka, többször megnézhető. Sokáig nem tudtam, hogy a film Alan Moore és Kevin O'neil egészen eredeti képregényén alapul. Az alapötlet: az angol világbirodalom, az 1800-as évek végén a vesztét érzi, ezért a titkoszolgálat összeverbuvál törvényen kívüli kalandorokat, és szörnyetegeket, hogy avatkozzanak be, és oldják meg az egyre szaporodó furcsa eseteket. A láthatatlan ember, Mina Harker a Drakulából, Nemo kapitány, Allan Quatermain és Dr. Jekyll-Mr.

Hyde együtt indulnak el, hogy megmentse a brit birodalmat. Tavaly már beszereztem egy füzetet, amelyben a marslakók támadása a fő motívum. Ennek az egész egyszerűen lenyűgöző képregénynek a hatására döbbsentem rá, hogy itt jóval több van, mint egy film. Az idén már megvásárolhattam egy magyar nyelvű albumot is, a Fumax kiadó jóvoltából. A produkciótól garantáltan hanyatt esik a tisztelt érdeklődő, és nem bánja a borso-

arat sem. Az első kötet a szövetség kezdeteit mutatja be, és az igényes fantasztikus irodalmat kedvelők, újszerű tálalásban találkozhatnak a jól ismert és kedvelt hőseikkel-antihőseikkel. Valahol persze ezek is szuperképességűek, ám még romlatlanok az amerikai Marvel szuper kultúruncami előttről. Kötelező mindenkinek, aki szereti Vernét, Stevensont, Wellst, Stokert, és a többieket.

Annak idején a francia Pif magazin egyik sztárja Rahan volt, az intelligens Cro-magoni ember, az őskor da Vincije. Tavaly kissé használt eredetieket vettem, idén felbontatlan utánnomásokot, már a kétezres évekből. Az eredeti csomagolású, román nyelvű füzeteket méltányos áron adták, ezért többet is vettem. Alap problémám volt, hogy az original állapot miatt kissé zsákbamaczka volt a dolog. De nem bántam meg, mert jó minőségű a reprodukció, és a nyelv ugyanúgy nem számít, mint az eredeti Franciánál. Mint már leírtam, a szocialista kultúrharc, és üdvöskéje Kuczka Péter jóvoltából, sok igényes, és érdekes dologról lemaradtunk az elmúlt rendszer évtizedeiben.

A képregénybörzék antikvár jellegéből következik, hogy időnként alkalmunk van ezt kicsit pótolni. Tavaly egy olyan kiadvány szereztem, mely az 1979-es évből vetít előre 2000-be. Idén egy olyan kemény fedeles kötetet vettem, amitől Aczél György, a szocializmus kultúrunczora biztos rosszul lett volna. A „VICTOR book for boys 1981” a győzelemről szól sportban, háborúban. A képes történetek a különböző időkben (középkor, huszadik századi háborúk – főleg a második –, „jelen” idejű sport) mesélnek el tanulságos eseteket a győzelemről... ahogy az angolok győznek. Több kaland hőse egy tengerész, akinek a pólóján a „TOKYO OR BUST!” felirat díszel. Annak ellenére, hogy csupa marcona katona – főleg tengerészek – esetei sorjáznak, meg sport kalandok, van benne humor is. A gonosz németek legyőzésesei közepette több oldalon feltűnik egy FIGARO nevű idióta, kövér mexikói is, akinek baromságai, mindig katasztrófával végződnek. Remek kis kiadvány, a rajzok minősége pedig szuper, sokat lehet tanulni belőlük.

Az idei nyári képregényhajcihó egyik extra csemegéje a Ludas Matyi 1966-os piros kötetes teljes évfolyama lett. Az öreg főszer, aki árulta, rögtön látta rajtam, és hangot is adott neki, hogy én ezt megfelelően tudom értékelni. Így is van, főleg, hogy a később oly kedvelté vált Ludas Matyi magazin időszakai előképe szintén hiánytalanul bele van applikálva a kötetbe. Látva a fejemet az öreg érdekesen reagált: nem drágábban, hanem olcsóbban adta, pont az előbbi megállapítása okán. A születésem előtti év akkori egyetlen satirikus lapjának példányai lenyűgöző keresztmetszetet adnak arról a korról, amelyikről értelemszerűen csupán olvasott tudással rendelkezem. Ezért is tudom értékelni, ahogy az árus is megállapította, az egyébként informatív humort abból a korból. Mivel az eladó a fenti megállapítást tette, szokatlan

lépésre szánta el magát: jelentős árendedménnyel adta a bekötött Ludasokat!

Ez volt, hát a nyári képregényes kaland dióhéjban. Ha összejön, jöhet az őszi!

Kovács Gergő

Coda

(coda: záradék, függelék, valamely zenei kompozíció vagy tétel végére illesztett rövidebb-hosszabb utójáték, epilógus.)

Egyik este elalvás előtt valahogyan eszembe jutott Márti néni. Ezer éve nem gondoltam rá, most viszont meglepő élességgel jelent meg előttem, ahogy magas, kissé hajlott madáralkatával fölbém hajolva lesi, amint a billentyűket verem. Emlékének felbukkanását különösnek találtam, alig tudtam elaludni. Márti néni az általános második osztálytól a negyedikig volt a zongoratanárnóm. Ha van kevésbé emlékezetes időszaka annak a nyolc évemnek, hát ez a néhány év az. Az iskolakezdés sokkja már felszívódott, a tábla, a diavetítő, a szám- és betűkártyák már régi jó ismerősök. Megvoltak a haverjaim, mindről tudtam kicsoda, hol lakik, és legfőképp, hogy milyen játékaik vannak. Másfelől még messze volt az ötödik osztály, mikor testnevelés órán a lányok pólót vettek a tornadresszre, mert gömbölyödni kezdtek, és mi éreztük, hogy többé már nem ugyanaz a kidobós, mert bizonyos lányokat nem tettünk ki a gumilabda csipésének. Másodiktól negyedikig sem súlyban, sem tapasztalatban nem gyarapodtam igazán, az a pár év egyetlen Óceán habfürdő-illatú, isler ízű, Commodore-hangon bippegő buborék. Ez idő tájt tanított engem Márti néni a dúr és moll skálák, módosított hangok és ütemmutatók rejtelmére. Pianissimo, rimánkodott sutogva, mikor tufán beletenyerelem egy érzékeny szólamba és allegro-t harsogva noszogatótt, hogy tapossak a gázba, ha már egyszerű lehet.

Azonnal láttam magam előtt a szűk, félhomályos termet is, éreztem a csipősen savanykás odort, aminek forrására sose jöttem rá, ugyanúgy jöhetett a padlószőnyegből, az ormótlan, földig érő függönyből vagy a falak hangszigetelésének titkos anyagából. A nehéz fém zongoraszék, amitől mindig féltem, hogy odacsípi az ujjamat, ahogy az ülés alatt próbálom beállítani a magasságot. „Egyenes hát” – bökte meg szelíden a derekam Márti néni majd minden órán végtelen türelemmel. Sose kérdezte, hogy mi volt feladva aznapra, ahogy azt sem, gyakoroltam-e. Joggal gondolhatta, hogy ezt egyedül is el tudja dönteni. Vágujunk a közepébe, vegyük elő a Bartókot! Kutya nehéz a Mikrokozmosz, pedig ez még csak az első kötet. Botladoztam is benne, de közben imádtam ezeket a különös, mindig újként ható diszharmoniókat, lenyűgözött matematikai tökéletessége is, csak akkor ezt még nem tudtam így megfogalmazni Márti néni-nek.

Ezután általában a szonatina jött, amit meglehetősen untam, még a főtéma sem indított be. Itt gyakran koppant a töltőtől a zongorán. Hát a coda-t meg ki fogja eljátszani? Azt is én? Gyerekfejjel nem mondhattam neki, hogy kit érdekel a vége, ha már a közepén elalszom. Amikor otthon gyakoroltam, még a kedvenceimet sem játszottam ötnél többször. Az első három a felfedezés, négy-öt – a tiszta öröm, ahogy beenged magába a mű. Hatodszor már a fene se akarja hallani. Szerencsére anyám nem értett egyet, máskülönben megnézhettem volna magam a zongoravizsgákon.

Ne kínozzuk egymást, vegyük a Czerny! Fintorogtam, ami nem hatotta meg, de a szája sarkában bujkáló mosoly titkos egyetértést fejezett ki. Ezen mindkettőnknek túl kell esnie. Előkaptam a szürke kottát, amire kék matricát ragasztottam, hátha attól kevésbé lesz unalmas. Czerny és az ő tizenhatodai. Szárazon és fantáziátlanul bugyborékoló hangjegy-rengeteg, de az újtechnikát ropant mód fejleszti. Inkább a Schumann-t, nyá-

vogtam. Most ő fintorgott. A Schumann a jutalom a nap végén, könnyű és habos, Márti néni nem tartotta túl sokra, én viszont szerettem azokat a csöpögős melódiákat. Persze már akkor is szívesebben voltam szerelmes, mintsem, hogy edzem magam bármiben is. Erre Márti néni is rájött negyedekre. Be is kell fejezni a dolgokat, korholt szelíden. Abban az utolsó együtt töltött évben már sikerült kibillentenem néhányszor ebből a szelidségből. Mit tegyek, visszatekintve a legkedvesebb zongoraóráim a hat év alatt az volt, amikor „elfelejttem” bemenni a zenesuliba, helyette kint fociztunk szakadó esőben a régi piac melletti emeletes parkolóban az osztálytársaimmal. Igaz, az már felsőben volt.

Akárhogy is, Márti néni táplálta bennem a zenét, ha nem is tudott rávenni a több gyakorlásra. Volt egy kicsi közös Mikrokozmoszuk. Még a saját kezdetleges darabjaimat is meghallgatta. Későbbi tanárain semennyire sem motiváltak, és a sok gyakorlás végül belém fojtotta a muzsikát. Hetedikre annyira utáltam leülni a zongorához, hogy abbahagytam – mindenki nagy megrökönyödésére, pedig akkor már aligha gondolta bárki, hogy zongoraművész leszek. A lányok gömbölyödtek, engem kirúgtak az úttörőktől – néhány héttel azelőtt, hogy örökre eltűntek a piros zászlók. A tanárain versenyt töprengtek egymással, melyik gimnáziumhoz bizonyulunk kevésnek, a taxisblokádot az erkélyről néztem végig nyakmerívőben, Schumann helyett Madonna vonaglott az MTV-n.

Márti néni ijesztő gyorsasággal vált régi korok kedves árnyává. Bár vizsgákon még láttam egy ideig, de aztán onnan is eltűnt, nekem pedig, ha fel is tűnt a hiánya, bőven volt más, ami lekösse a figyelmem. Talán éppen ezért fel is értékelődött, sőt, már-már legendássá vált, mint az egyik szilárd magja, egyszerűsmind mágikus zenedoboza ama buborék-éveknek. „Hogy szeretett téged, látta benned a tehetséget” – mondogatta anyám máris nosztalgizáló hangon.

Néhány évvel később frissen vasalt Metallica pólóban vártam a 28-as buszt a Vig mozi mögött a Bajcsy-Zsilinszky utcában, mikor alig hallhatóan a nevemet hallottam a hátam mögül. Szélesen mosolyogtam. Nahát, hiszen ez Márti néni! Úgy örültem neki, mint egy régi meselemeznek. Az első gondolatom az volt, hogy alacsonyabb lett. Hát hogyan lett volna, mikor az utolsó nyáron legalább másfél fejnyit nőttem. Mégis, jobban szemügyre véve, mintha egyébként is összebb ment volna. Filigrán eleganciája a régi volt, az összbenyomás mégis valahogy olyan molyrágtának tűnt. El is pirulhattam kicsit. Most először láttam öregnek, pedig már akkor is jóval hatvan felett volt, mikor az óráira jártam. Szemei alatt duzzadt, kékes táskák, arcán az idő foltjai.

Gyors kérdés-felelek következett. A Csokonai gimibe. Még ugyanott lakunk. Anyukámék jól vannak. Nem, már nem zongorázom (ezt elégedetten nyugtázta, mindketten tudtuk, hogy a koncerttermek és frakkok nem az én világom). Aztán egy kis csend, majd kapcsoltam. És Márti néni-nek hogy tetszik lenni? Csak ekkor jövik rá, mi zavart a beszélgetésünk alatt. Alig értettem, amit mondott. Irodalmi igénnyel fogalmazott, ám olyan halkán és hangsúlytalanul, ami kioltotta a nyelvezet archaikus szépségét. Már nem tanít, két éve nem, a férjét ápolta, aztán mióta tavaly elment, nincs mit csinálnia, ráadásul fájdalmai vannak... épp a klinikákról jön, és...

Hallottam is meg nem is, amit mondott. Mereven álltam ezelőtt az ismeretlen, hús-vér ember előtt, aki leporolta magáról

a patinát, és olyan gondokat osztott meg velem, amiket érteni ugyan már érthettem, de nem érezhettem át. Fogalmam sem volt, miért teszi, csak azt tudtam, hogy ezek azok a dolgok, amikről a szüleim pusmogtak néha az ebédlőben, mikor én már elvileg rég aludtam. Az anyukámnak kéne mindezt elmondania, nem nekem.

A 28-as befordult a Piac utcáról, elköszöntem, mire mondott valamit, aminél furcsábbat keveset hallottam addig.

– Nem várod meg a következőt? Mostanában nincs igazán kivel beszéljek.

Ekkor pukkant ki végleg az a régi buborék, és sejtettem, hogy többé nem varázsolhatom újra. Holmi házi feladatra hivatkozva kimentettem magam. Elmosolyodott, majd megszorította a karomat, és a régi Márti néni hangján köszönt el. „Persze, menj csak, örülök, hogy láttalak.”

A buszról hosszan néztem utána. Olyan volt, mintha csak félig lett volna ott, mint aki menne már, csak mozdulni se bír. Az úton hazáig nem is tudtam másra gondolni, mint ami történt. Ahogy távolodtam tőle, úgy találtak magukra a gondolataim. Éreztem, ahogy egy sötétebb árnyalatú, új világ nyílik körülöttem, veszélyes, ám izgalmas mélységekkel. És amint hamarosan rátaláltam az első fogódzókra, amibe kapaszkodhattam a mélységet kutatva, már bántam, hogy akkor nem maradtam ott vele. Talán ez okozott némi lelkiismeret furdalást azon a néhány nappal ezelőtti éjjelen, talán valami más miatt nem tudtam aludni. Mindenesetre semmi olyan, amin egy szem altató ne tudott

volna segíteni...

Tegnap este a barátaimmal vacsoráztunk Debrecen egyik elegáns éttermében. Koccintunk pár dologra, gyermekáldás, fizetésemelés, házfelújítás. Mindenki megvult, haladt valamerre, legalábbis a főiskola ácsorgó, kocsmafüstös éveikhez képest. Jobban nézünk ki, mint húsz éve, nevetgélünk, és tényleg, ki se néztük volna egykori önmagunkból a mostanit. Valamennyire mindig át tudjuk verni egymást. Igazából mindannyian az „azóta eltelt” éveket tapossuk. Ahhoz viszont, hogy eljussunk ennek a nyíltszíni beismeréséhez, még rendelünk kellett volna néhány üveg bort, hogy aztán hajnalban az, akinél aktuálisan a legrosszabb lapok vannak, elbögje egy régi szám mellett, hogy milyen jó is lenne valami... más. Ehhez azonban túl hamar szét-széledtünk, holnap munka, iskola, óvoda.

Nekem az a két deci sem tett jót, megint nehezen aludtam el. Észre sem vettem, mikor történt, mintha az álmodtam volna, hogy ébren vagyok. Felnőttként, abban a savanykás illatú szobában, a zongora mellett. Márti néniel egymás darabjait hallgatjuk. Erősen kalapálok a billentyűkön, a Yamaha szépen szól, de valahogy mégse az igazi. Ugyanaz a pár ütem ismétlődik, amolyan lezárás-, feloldás-féle, de a záró akkord után újra és újra kezdődik. Néha felsejlik az eredeti főtéma dallama – nem rossz, de Márti nénié szebbnek tűnt és sokkal tovább is játszott. De végül megint csak ugyanazt püfölöm – se dūr, se moll, se Bartók, se Schumann, csak az a sok kriksz-kraksz a kék matricás kottában, a tizenhatodok, ahogy füstölnek az ujjaim alatt.

Nibela

Csendkirály

Figyelj ide: első és legfontosabb szabály, hogy nem kell félned semmitől! Sosem vagy egyedül, és ha nem vagy egyedül, akkor nem bánhatnak. Második szabály: a szavak a barátaid. Nincs más dolgod, mint válaszolni a feltett kérdésekre úgy, ahogy tőled telik, és akkor minden rendben lesz.

Ezek az emberek jót akarnak neked. Ezek az emberek azt szeretnék, ha jól éreznéd magad a bőrödben.

Most még remegsz a félelemtől, és a szemedet könny futja el. Kifújod az orrod, előveszed a naplód, hogy leírj bele mindent, amire emlékszel, de végül nem teszed, mert felidézed, mit mesélt a padtársad a túl kíváncsi anyukájáról. Bement a szobájába, amikor ő nem volt ott, beleolvasott a barátságkönyvébe és megtudta, hogy már szívott cigarettát. Kis kulccsal nyílt, mégis el tudták olvasni, és kitört a patália. Neked kulcsos fiókod van, de már nem bízol benne, hogy megvédi a titkaid. Te nem akarsz felfordulást.

Töprengsz, akkor hogyan is szabadulhatnál meg attól, ami a fejedben kavarg, és ami éjszakákon át nem hagy aludni, ám nincs rá időd. Lentről téged szólógnak. Indultok, és még mindig nem készültél össze. Nehezedre esik egyszerre több dologra figyelni. Sok farmered van: az egyikben lepke tárja a szárnyát, a másikon flitterek csillognak. Ezeket, főleg az állatkásokat az ágy alá rúgod, rájuk se bírsz nézni. Azóta mindent utálsz, amin aranyos kölyökállatok vannak.

Választásod végül egy szürke csíkos cicanadrágra és egy hosszú fehér pulcsira esik. A pulcsi angóra szőreből készült, puhasága megnyugtat. Felszárad a könnyed, bizakodsz. Lesietsz az emeletről, az előszobában téblábol a bátyád is. Kerülöd a tekintetét, nem szólsz hozzá. Legutóbb csúnyán megkarmoltad, mert nekiment a válladnak. Azt mondta, véletlen volt, és te el is hitted neki, mégsem tudtál magyarázatot adni rá, miért estél az arcának.

Akkor és ott egyszerűen nem tudtad, mi más tehetnél.

Megbocsátottak neked, és most mégis arra kérnek, menj velük a város túlsó végébe, hogy beszéljess egy idegennel, aki állítólag alig várja, hogy megismerjen és meghallgasson. Anyud azt ígérte, ha nem lesz kedved beszélni, az sem baj, helyette rajzolhatsz vagy játszhatsz is.

Beszélnél is meg nem is. Ha a naplódban nem bízol, benne talán igen. Még magad sem tudod. Inkább felveszed a lila sportcipődet. Meglátod a radiátor alá rúgott balerinádat, felmarkolod és beledobod a szemetesbe. Anyud hápog, keresi a szavakat. Nem szeretne felzaklatni, ezért inkább összeborzolja a hajad, és annyit mond, majd vesz neked másikat.

Nem szeretnél másik balerinát, soha az életben.

Jár a motor, apud a volánnál ül. Ha rád néz, elszomorodsz. Régen együtt tévéztetek a kanapéra kuckózva, most ha belép ugyanabba a szobába, ahol te vagy, sürgősen távozol. Nem vele van a baj, mégsem bírod megállni, és menekülőre fogod. Szegény nem ért semmit, és egyszer éjjel hallottad, ahogy elsírta magát anyudnak a konyhában. Akkor éjjel te is telesírtad a párnád, és kinyomtad a kedvenc babád szemét, mert gúnyolódott rajtad. Síró, pocsogó, iskolába nem való!

Az autótú hosszabb, mint amit szeretsz, a pulóver alá nem vettél semmit, és mindened viszket. Mire megérkeztek, letépnéd az egésztestet, de nincs helyette másik. Egy mosolygós, bajszos férfi nyit nektek ajtót. Felnézel rá, és szóhoz sem jutsz. Lila a szemüvege lencséje! Ez olyan vicces, hogy megjíjedni is elfelejtesz, őhosszá hoztak.

Kezdetnek jó, nagyon jó. Emlékezz, a szavak a barátaid. Mindenről mesélhetsz, kivéve rólam. Csak akkor vagyunk erősek, ha csendben tartasz. Engem csak te láthatsz, engem csak te hallhatsz. Örökké.

kosakati

Miért kevés a tőkehús a belvárosi üzletekben?

Senki sem tudja pontosan, mikor is kezdődött...

A történelemkönyvek is csak úgy datálják, hogy a huszadik század második felében. Akkor kezdődött, mikor az újságok cikkezni kezdtek a húsboltok ürességéről? Vagy akkor, mikor nem tudták odaítélni a Nobel-díjat, mert annyi szenzációsan jó orvos volt egyszerre? Vagy akkor, mikor tönkrementek a koporsókészítők?

Nem tudja senki.

Az viszont bizonyos, hogy amikor kitört a nagy éhínség, akkor már mindenki tudta, hogy miért nincs élelem. Az éhínség nem egyik napról a másikra kezdődött. Először a friss hús tűnt el a boltokból. Aztán a tej. Mikor elfogytak a lisztartalékok, kenyér sem volt már. De voltak még sokáig konzervek. Aztán ezek is elfogytak. Aztán minden ehető elfogyott.

Az emberek féltek a rájuk váró éhezéstől, pedig akkor már tudták, hogy senki sem fog éhen halni, csak nagyon kellemetlen lesz, és nem lehet tudni, meddig tart.

Az emberek csonttá fogytak, alig volt jártányi erejük, sokan szerettek volna inkább meghalni, de nem lehetett. Tudták, hogy nem lehet, hiszen azért nincs élelem sem, mert az állatok, és a növények épp úgy nem tudnak meghalni, mint ők. Ha megpróbálták levágni egy állatot, hiába folyt is a vére, azonnal magához tért, és elszaladt. Pedig az állatoknak sem volt sok ereje a futáshoz. Ha legelni próbáltak, a fű sértetlenül hajolt félre, a kukoricaszem elpattant, és ahol leesett, kikelt és tenyészett háborítatlanul.

Így vált valahogy halhatatlanná az egész bolygó élővilága.

Az emberek tehát éheztek és szenvedtek. Átkozták a halhatatlanságot, amire az ember évezredek óta balgán vágyakozott, és most kérés nélkül megkapta, nem tudni kitől, hogyan, miért...

És akkor jött az újabb csapás, a bőség.

A mezőkön dúsan lengtek a kalászkok, minden érett mag kihullott és újra kikelt. És aranyló gabona hullámozott már a városok utcáin is, hiszen a magokat vitte a szél. A gyümölcsfák lehullott gyümölcse nyomán új, kis fák sarjadtak... Mérhetetlen gazdag termés keltette magát az éhes emberek előtt. Az állatok is csak szaporodtak, szaporodtak, és tömegeik éhesen bőgték, tolongtak. Az emberek megpróbálkoztak ugyan a születésszabályozással, de nem sok sikerrel.

Ekkor próféták bukkantak fel, akik azt jövendölték, hogy vége lesz a halhatatlanságnak, hogyha emberből, állatból, növényből már annyi lesz, hogy nem fér el a föld felszínén, és „kicsordul”.

Szepták alakultak, és várták a nagy pillanatot, a kicsordulást.

Ez a képtelen hit adta az ötletet néhány józanabb embernek egy merész kísérlethez. Úgy gondolták, űrhajóba szállnak, és kicsordulnak a földről, felderítik, hogy a földön kívül is érvényes-e az általános halhatatlanság.

Az első kísérlet sikeres volt, és ugyanakkor tragikus is.

Az történet ugyanis, hogy amint a föld légkörét elhagyta az űrhajó, a csont-sovány, legyengült legénység azonnal kipróbálta, hogy meddig érvényes a halhatatlanság. A magukkal vitt kísérleti nyulat megnyúzták, megsütötték, és jóízűen megették. A hosszú éhezés utáni bőséges evést nem bírta a legyengült szervezetük.

A rádiós még közölte, hogy „halálra zabáltuk magunkat...”, aztán megszűnt az összeköttetés.

Az embereket ez a furcsa hőstett felrázta az általános apátiából. Összeszedték megmaradt erejüket, és űrhajókat kezdtek építeni. Eleinte a legjobb munkaerőket azzal jutalmazták, hogy az űrhajók próbaútjaira elmehettek – enni... Persze szigorú diéta nővérek felügyelete alatt. Közben megszületett a nagy terv is: át kell telepíteni az embereket egy másik bolygóra. Már csak az volt a kérdés, hogy hová. Ekkor fedezték fel azt a „földet”, ahol most élünk.

A költözködés sokáig tartott, és nem ment zökkenők nélkül. Az új földre érkező emberek keményen dolgoztak, hogy új otthonukat lakhatóvá tegyék, az űrhajók annyiszor fordultak, ahányszor csak lehetett, a földön pedig türelmetlenül zúgolódtak az éhező tömegek. A gépek, berendezések, felszerelések szállításával nem volt sok gond, a növényekkel is simán ment a dolog. Az állatok közül az úton sok elhullott „agyonzabálás” miatt, az éhség kitörése után született állatokat pedig még meg kellett tanítani enni. Sok ember is meghalt az úton, olyanok, akiknek már lejárt az idejük, csak a földön nem tudtak meghalni, és olyanok is, akik nem bírtak az étvágyukkal.

Az új földön még sokáig nem ment simán az élet. Amíg ki nem alakult a folyamatos termelés, élelmiszerért a régi föld bőségkosarába jártak a szállító űrhajók. Ezek a szállítmányok azonban drágák voltak a nagy távolság miatt. Lassan abba is hagyták az ingyen áru drága szállítását, amikor már olcsóbb volt mindent az új földön megtermelni. Még néhány tudományos expedíció el-ellátogatott régi, immár elhagyatott hazájába, ám az idő múltával ezek a látogatások egyre ritkábbak lettek, majd teljesen el is maradtak.

Az elmúlt héten megjelent egy újságcikk a következő címmel: „Miért kevés a tőkehús a belvárosi üzletekben?”

JohnnySilver

Csak egy eltévedt piás

A rendőrdrón elhúzott a házak fölött, kikapcsolta a szirénát, majd vörösré és kékre festve maga körül a kövér cseppeket, meredeken emelkedni kezdett. Jöran a nedves falhoz lapult, tenyerét elvette a fülétől, azután lassan a földre csúszott. Az arcára tapadt vér lassan feloldódott a langyos esőtől, lecsorgott egészen az álláig, majd kövér cseppekben feloldódott a fekete pocsolyában. Hosszú percig ült ott mozdulatlanul, közben bőrig ázott az esti záporban.

A sikátorban egy fémes csattanás visszhangzott a falak között, mire Jöran összerándult.

– Agatha?

Megpróbált felállni, ám csak lehorzsolta a tenyerét, ahogy visszacsúszott a fal tövébe. Fogalma sem volt róla, mennyi idő telt el, amióta elbotorkált az összeroncsolódott autótól, de mivel már akkor hallotta a közeledő szirénát, így érthetetlen volt, hogyan nem találta meg még a rendőrök.

– Agatha – nyögte ismét, amikor meghallotta a lépteket.

Egy dróttal összefogott szárú bakancs bukkant fel a legközelebbi pocsolyában.

– Agatha, mi? – röhögött fel egy reszelős hang. – Az nekem is jól esne, de ne álmodozz pajtás! A magunkfajta csatornapatkányoknak nem jut egyetlen Agatha sem! Amióta a Hájás Betsie belefulladt a saját hányásába, azóta igazából egyetlen nő sem áll szóba velünk.

Jöran felnézett, ám a sötétben nem tudta kivenni a férfi arcát.

– A kocs. Agatha.

Az idegen újból felröhögött.

– Hidd el, ha lenne autó a környéken, már hallanád, ahogyan éppen a darabjaira bontják! Épeszű nő pedig egyetlen percig sem marad ezen a környéken, főleg ha autó van a feneked alatt. Szóval felesleges álmodoznod! Gyere pajtás, tudok egy helyet nem messze, ahol kialakíthatod magad, és közben nem lopják le rólad a cipőt!

Jöran elfogadta a segítő kezét, hagyta, hogy az ismeretlen felhúzza a földről, aztán szó nélkül hátat fordított a jötevőjének, és a falnak támaszkodva nekiindult az eső áztatta utcának.

– Az nem a jó irány! – szólt utána az idegen. – Ott kint hamar begyűjtenek a sintérek, aztán valami lepukkant szobában ébredsz, csövekkel a fenekedben. Azt sem tudod majd, miket tömtek beléd, csak kóvályogsz utána napokig. Tudom, mit beszélek. Amikor utoljára begyűjtöttek, két napomba került, mire hazaevickéltem a régi gyorsvasút mellett. Szerintem nem akarod látni, milyen dögök vertek tanyát arra felé.

A férfi bakancsa hangosan toccsant a pocsolyában, ahogy Jöran után indult.

– Várj csak meg, pajtás, majd én mutatom az irányt! – szólt Jöran után.

– Nekem találkoznom kell valakivel.

Az idegen néhány cuppogó lépéssel utolérte a botladozó Jörant.

– Hát persze! Ezt ismerem – kuncogott. – Az élet találkozások sora, ahol egy ismeretlen néha olyan jelentősé válik az ember számára, mintha gondosan kitervelt módon került volna kapcsolatba vele.

– Te most gúnyolódsz velem? – torpant meg Jöran.

A férfi megveregette a vállát.

– Ne szívd mellre, pajtás! Ezen a helyen humorérzék nélkül hamar öngyilkos lesz az ember.

Jöran megfordult. A férfi vállig érő, sötét haja nedvesen tapadt a keskeny koponyájához. A magas homlokot mély ráncok csúfították, a dús szemöldökök közül elrugaskodó kampós orr pedig tovább rontotta az összhatást. Nehéz lett volna eldönteni, a mosdatlan búzt a gubancos szakáll, vagy az elázott ruha árasztotta-e, mindenesetre Jöran gyomra ismét felkavarodott. Előbb megrázkódott, azután hangosat böfentett.

– Ez igen! Te még nálam is részegebb vagy, pajtás – vigyorodott el az idegen.

Jöran lerázta magáról a kezét.

– Rám várnak már! – mondta, aztán felhúzta a kabátujját, és térképet hívott elő a kommunikátoron.

– Nézd csak, honnan szerezted ilyen? – nézett át a válla felett az idegen. – Azt ugye tudod, hogy az eső nem tesz jót az ilyen a kutyúknak? Ahogy elnézem, ez a térkép amúgy sem ér itt egy fabatkát sem. Ha kinyögöd, hova indultál, talán segíthetek, aztán megfelezzük a pénzt, amit ezért odalent kapsz majd.

Jöran nagyított a kivetítésen. A helyzetét mutató jel vibrálni kezdett, aztán belecsúszott az egyik épületbe. Dühösen megrázta a kezét, ám nem javult a jelszint.

– Átkozott külváros – dűnyögte maga elé, miközben a halántékát kezdte nyomkodni.

A mosdatlan búz egy árnyalatnyit enyhült, ahogy a szakállas alak hátrált egy lépést.

– Ha itt akarsz kijózanodni, az a te bajod, én mindenesetre lépek – jelentette ki az idegen.

– Orwellt keresem – szólt utána Jöran kelleetlenül.

A férfi megtorpant, a mosoly eltűnt az arcáról. Egy hosszú lépéssel közelebb került, rámarkolt Jöran csuklójára és mire az észbe kapott, a kommunikátor a szemközi falon csattant.

– Ez mire volt jó? – kiáltott fel Jöran, azután a válaszként érkező ütéstől megtántorodott.

– Mocskos zсарu!

A következő csapás a gyomrát érte, Jöran pedig levegő után kapva térdre rogyott. Az idegen újabb ütéshez lendült, amikor a hányás beterítette a combját.

– A szentség! – lépett odébb. – Ez volt a tiszta nadrágom!

Jöran hátát a falnak vetette, szédelegve emelte fel a kezét, hogy a fejét védje, ám a várt ütés elmaradt.

– Ez mi a fene? – kérdezte az idegen, aztán megragadta a ruháját, és talpra rántotta. – Mi ez?

A férfi kezében tartott csomagban hangosan kopogtak az esőcseppek. Jöran ellökte magát a faltól, kikapta a kezéből a könyvet, majd a kabátja belső zsebébe dugta.

– Te egy rejtegető vagy! – bökte mellbe a szakállas férfi.

Jöran kiköpte a vérral keveredett mocskot, majd a kabátujjával megtörölte a száját.

– Eldönthetnéd végre, minek nevezél! Először részegnek tituláltál, utána mocskos zсарunak, most meg rejtegetőnek. Fosod itt a szót, de semmi értelmeset nem hallottam még tőled. Ha tudod, hol találom ezt az Orwellt, akkor mond meg, egyébként pedig húzz a bűdös francba!

A szakállas férfi zsebre vágta a kezét.

– A nevem Gaiman – mondta rövid hallgatás után.

– Nagyszerű, és ezzel most mit kezdjek?

– Az tényleg egy könyv nálad?

Jöran lába meglendült, de Gaiman ellépett a rúgás elől, és könynyedén a falnak szorította.

– Kérdeztem valamit!

A bűzös lehetétől Jöran gyomra ismét megmozdult, ám összeszorította a száját. Könyökét a nekipereselő alak bordái közé vágta, majd egy fejeléssel próbálkozott, ami a másik fülén csattant. Valami villant a tompa fényben, aztán egy hegyes tárgy szorult a torkához.

– Maradj nyugton, különben reggelre a patkányok széthordják a darabjaidat a csatornában! Szóval még egyszer megkérdezem. Mi van nálad?

Jöran felnézett. Azt várta, hogy a sötét szemben a saját rémült arcát fogja viszontlátni, ám csak a távoli lámpa fénye tükröződött benne. Elfordította a fejét, próbálta kímélni az orrát és a gyomrát a bűztől. Reménykedve felnézett, hogy hátha meghallja a visszatérő drón zúgását, azonban a zuhogó eső mindent zajt elnyomott. Lassan vánszorogtak a másodpercek, ráadásul a torkát bizsergető szűrás ellenére egy idő után kénytelen volt nyelni egyet.

– Egy Shakespeare – bökte ki végül.

– Hiánytalan?

– Honnan tudjam? – sziszegte Jöran. – Már azt is megbántam, hogy felvettem az utcán, amikor megláttam. Otthon csak a takaró alatt mertem kibontani, nehogy valamelyik kamera felvegye, hogy egy könyvet nézegetek.

A szakállas alak megvetően horkantott.

– Kellett nektek a sok okos szerkentyű az élethez, mi? Mindenhol ott vannak a kamerák. A házban, az utcán, és a munkahelyeken. Soha nem lehet tudni, hogy a hűtő, vagy a mozgásérzékelő kijelzőjén keresztül figyel valaki éppen, esetleg a telefon mikrofonja veszi fel pont a lapozás zaját. Az ablakon is bármikor bekukucskálhat egy csomagszállító drón, de a metróban is kamerák figyelnek minden reklámtábla fölött, nehogy lemaradj a személyre szabott reklámadagról, igaz? A világ mintha rossz irányba forogna, nem igaz, pajtás?

Jöran torkánál megszűnt a nyomás. Gaiman az orra elé dugott egy hegyes tárgyat.

– Tudod, mi ez?

Jöran a nem látta rendesen, ezért jobbnak látta, ha csendben marad.

– Egy töltőtoll – villantotta meg a fényben az acélhegyet Gaiman. – Gyönyörűen lehet vele írni, már aki még tud kézzel írni, de arra is alkalmas, hogy átbökjem vele a nyaki verőered, aztán telepumpáljam házilag készített tintával. Előre szólok, hogy fogalmam sincs, ennek a kotyvaléknak milyen hatása lehet a szervezetedre, úgyhogy ha jót akarsz, ne próbáljuk ki! Most szépen elsetálunk az utca közepéig, aztán ha szólok, megállunk annál az ajtnál. A bekopogást bízd rám. A toll végig a nyakadnál lesz, úgyhogy csak ésszel!

Jöran döbbenetben állt a fal tövében, a tollhegy közben ismét a nyakának szorult. Gaiman rántott egyet rajta, így kénytelen volt megindulni a pocsoló között. Az átázott cipő cuppogása alig hallatszott a tetőről lezúduló eső csobogásában, ám a talpát masszírozó kényelmetlen érzéstől megborzongott.

Az út rövidebbnek bizonyult, mint Gaiman fenyegető monológja. A málladozó téglafalban egy széles ajtó bukkant fel, amit színes feliratok díszítettek. A bűzlő férfi közelebb húzta Jörant, majd kettőt belerúgott a vaslapba.

– Herm! Én vagyok, nyisd ki! Herm! Tudom, hogy ott kuksolsz, szóval ne szórakozz velem! Idekint rohadtul esik.

Gaiman türelmetlenül megismételte a rúgást. A lassan nyíló ajtó mögül egy számszerű karja bukkant fel, a vessző végén csillogó hegy pedig egyenesen szakállas alak mellkasára mutatott.

– Mikor tanuld már meg a jelet, te barom?

Gaiman szélesen elvigyorodott.

– Amikor te megtanulod befogni a pofád!

A Hermnek nevezett férfi nem tágitott az útból.

– Ezt az arcot soha nem láttam a környéken – bökött az állával Jöran felé.

– Orwellhez jött.

A köpés alig tévesztette el Gaimant.

– Ez lenne a varázsszó? Talán boruljak térdre előtte?

– Azt azért megnézném egyszer, pajtás, de most nem érünk rá ilyenrel szórakozni! Eressz be végre az esőről!

– Te jöhetsz. Egyedül. Te pedig – lendült át a fegyver Jöran felé – jobb, ha eltűnsz innen! Még bajt hozol ránk!

Gaiman kettejük közé lépett, és két ujjal félretolta a számszerűjét.

– Szerintem tiszta.

Herm gúnyosan felhorkantott.

– Mondja a nagyokos!

– Ellenőrizd le, ha akarsz! Ha gond van veled, én magam vágom el a torkát!

A fegyver leereszkedett, Jöran mégsem érzett semmi megkönnyebbülést.

– Nagy a pofád, Gaiman, de egyszer ráfaragsz! Akkor pedig önként jelentkezek, hogy szétverjem a fejed. Befelé, mindketten! Te, gyere ide szépen, aztán támaszkodj a falhoz! A kezed, meg a lábad a jeleken legyen!

A vasajtó becsukódott mögöttük. Jöran félhomályban kis híján elbotlott Herm lábában, ahogy követte a lámpa fényét. A fémlapokra állt, kezét pedig a vállmagasságban található jelekre támasztotta.

– Ne mozogj!

Zöld fény villant a falon.

– Ok, tiszta!

Gaiman elhúzta a faltól Jörant, és a halvány fényben derengő folyosó felé terelte.

– Megmondtam, pajtás – veregette meg Herm vállát. – Visszafelé majd megbeszéljük, hogy kinek a fejét vered széjjel.

– Tűnjetek a fenébe! – taszított nagyot rajtuk a fegyveres. – Ha pedig még egyszer Hermnek nevezel, letépem a füled.

– Az ajtót őrizd, és ne avatkozz a felnőttek dolgába! – intett vissza Gaiman.

Jöran botladozva követte a szakállas férfit, és csak az első sarok után mert megszólalni.

– Mi volt ez?

Gaiman átbújt az egykori szobafalon tátongó nyíláson, onnan nézett vissza.

– Herm? Ő csak egy élesztőfarmról származó senkiházi, aki azt hiszi, hogy mert befogadták ide, és komolyabb feladatot kapott, mint a trágyalapátolás, már ő az utak istene! Most mit nézel így? Tudod, Hermész! Nem ismerős? Gondolhattam volna. Hiába nézed a csuklód, a kommunikátorod kint azik a sikátorban! Vagy erre sem emlékszel? Látnád a saját arcod, nevetséges, hogy milyen képet vágsz! Már neked is teljesen automatikussá vált, hogy ha nem tudsz valamit, akkor meg sem próbálsz gondolkozni, hanem megpróbálsz online rákeresni. Aztán jön a pofára esés, amikor nincs netkapcsolat, a szürkeállományod pedig üresben pörög. Bizony, nem az a gond, hogy nincs a kezdedben a megszokott eszköz, hanem az, hogy a fejedben nincs semmi!

Jöran nyögve felegyenesedett az átjáró túloldalán.

– Egyrészt mindent nem jegyezhetsz meg, másrészt meg felesleges is, amikor rá is lehet keresni!

– Hát persze, ez is egy szemlélet – rántotta meg a vállát Gaiman. – A kényelmesebb, vagy talán mondjam inkább, hogy a lustább?

Jöran felszisszent, ahogy a tégladarabok belenyomódtak a cipője vékony talpába. A vezetője hátra sem nézve folytatta.

– Tudod, ezért lett ilyen ez a világ, mert egyre többen választották az egyszerűbb utat. Ez önmagában még nem is lenne baj, hiszen azért találták ki az internetet, hogy az emberek információkat osszanak meg rajta egymással. A baj inkább az, hogy sokan ezt tartják a bölcsesség mérhetetlen forrásának. A gondolkodás már nem divat, amióta nem teszel egy lépést sem, úgy ha nem vagy online. A tanulás már csak átlátszó tesztek sora, a tudás becsülete kiveszett, a kézírást pedig gyakorlatilag elfelejtették az emberek. Amit nem lehet felolvasatni, vagy lediktálni, az már nem érdekes.

– Minden elérhető, amire szükség van. Ráadásul azonnal. Mi ezzel a baj?

Jöran hátrahőkölt, ahogy Gaiman sarkon pördült.

– Ezt most komolyan kérdezed? Hogy mi a baj? Nézz körül, pajtás! Analfabeták ülnek mindenfelé, akik piktogramok alapján hozzák a döntéseiket, de mit is várunk azoktól, aki már bilizés közben ikonokat bökdöstek az ujjacskáikkal? Ezek azok, akik gyerekként, a diákcinyeket csak viccaldalokról ismerték. Már ezer ismerősnél járnak a kapcsolati listájukban, igaz, jó, ha egy tucattal találkoztak a való életben. Büszkén mutatják az éremgyűjteményüket, amit a virtuális sportokban szereztek, miközben egy kavicsot sem hajítottak el soha. Órákat panaszkodnak a legújabb partnerkereső appokra, ahol napokig kutattak életük szerelme után, míg végül kiderült, hogy egy unatkozó tizenéves szórakoztatta őket egy generált személyiségmodell mögé bújva.

Jöran elhűlve meredt a hangosan fújató Gaimanra.

– Azért nem mindenki elmebeteg, aki vigyáz a személyes biztonságára!

A szakállas férfi megrázta a fejét.

– Személyes biztonság? Most nevetnem kellene? Minden, amit te biztonságának nevezel, valójában illúzió, elzárkózás a valóságtól. Egyre többen élnek le zárt szobákban az egész életüket, még az ablak helyére is inkább kijelzők kerülnek, nehogy a valóság megzavarja az elképzelt életüket. Minden megrendelhető, házhoz szállítható, és visszacserelíhető. Már él egy korosztály, aki nem tud ételt készíteni, a tüzet is már csak képről ismeri. Egy dolog, hogy egyre élhetlenebbek lesznek, de lassan a szexről is elfeledkeznek. Fogalmuk nincs, hogyan kell udvarolni, vagy együtt élni egy másik emberrel. A robotfiúk és robotlányok már nem csak a barátokat pótolják, igaz, pajtás?

– Elegem van a kioktatásból! Nem ezért jöttem! – csattant fel Jöran.

Gaiman zsebre vágta a kezét.

– Tényleg, hogy is kerültél ide? Már emlékszem, elhozott Agatha. Mintha róla elfeledkeztél volna az elmúlt percekben! Még ebben a fényben is látom, hogy elvörösödtél. Agatha az otthoni mindenesed, ha jól gondolom. Nappal is kiszolgál, meg éjjel is, mégis elfeledkeztél róla, ahogy szóba került a könyv. Semmi kötődés, majd keresel egy másik modellt a listából. Ugye tudod, hogy ezt egy valódi nővel nem tehetnéd meg?

Jöran hátranézett a folyosón, de a kanyarok mögött már eltűnt az átjáró.

– Hiba volt idejönnöm – mondta, aztán kivette a csomagot a kabátjából, és a szélesen vigyorgó Gaiman felé hajította. – Legyen vele boldog!

– Ennyi, lemondasz a kialudt jutalomról?

– Kísérjen vissza a kijárához, és a magáé lehet! Haza akarok menni, mégpedig azonnal!

A könyv eltűnt a koszos kabátban, aztán a szakállas alak lebigyesztette a száját.

– Ó, te balga!

– Tessék?

– Mit gondolsz, mi vár rád az ajtón kívül?

Jöran megdörzsölte a halántékát. Elege volt már a félhomályból, a bűzből, és Gaimanból, így rávágta azt, ami először jutott az eszébe.

– Egy fejfájós reggel.

A férfi karba font kézzel a falnak dőlt.

– Már a nyomodban vannak.

– Ugyan kik? – horkantott fel Jöran.

– Sok mindent gondoltam már rólad ma este, mégis azt hittem, a legjobb szó rád az, hogy ostoba. Csukd be szépen a szád, ha hozzád beszélek! A kocsid, a robotnőd, meg a kommunikátorod messze a megszokott mozgási körzeten kívül használtad utójára. Gyanússá tetted magad, pajtás.

– Most csak be akar ijeszteni.

– A könyv már nálam van, mi értelme lenne?

Jöran hosszú másodpercekig meredt maga elé, mielőtt ismét megszólalt.

– Nem én akartam idejönni! Engem idecsaltak.

Gaiman látszólag szórakoztatta a helyzetet.

– Ezt fogod mondani a rendőröknek?

– Mi mást?

– Neveket fognak kérdezni, és nagyon meggyőzőek tudnak ám lenni!

Jöran a gyomrára szorította a tenyerét, kétrét görnyedt, majd vett néhány mély levegőt. Amikor ismét ki tudott egyenesedni, a keze még remegett, de már Gaiman szemébe tudott nézni.

– A nevek.

– Mi van velük?

– Ezért beszélt a hamis személyiségről.

Gaiman megvakarta az állát.

– Lehet, hogy alábecsültelek?

Jöran megtapogatta maga mellett a falat.

– Ez igazi, vagy ez is az átverés része?

– Nincs itt semmi átverés, csak mi is vigyázunk magunkra.

– Ki az a mi?

Gaiman egy kis lámpát dobott Jöran felé.

– Használd a lámpát, és meglátod a kifelé vezető jeleket. Herm már nem lesz az ajtónál, mire odaérsz. A rendőrök viszont már az autódnál várnak. Amíg odaérsz, ráérsz eldönteni, mit mondasz nekik. Megoldhatod egyszerűen, vagy bolondot is csinálhatsz magadból.

Jöran fázósan összedörzsölte a tenyerét.

– Én most egy futár voltam?

– Inkább csak egy balek. Megtaláltál egy csomagot, amit másnak szántak, és lenyúltad. A többit már ismered.

– Nem túl hízelgő.

– Nem is annak szántam. Lódulj, mielőtt több kérdés merülne fel a zsarukban, mint amennyire válaszolni tudsz!

Gaiman hátrat fordított, ám a kérdés megállította.

– Ennyire fontos lenne ez a könyv?

– Látszik, hogy eszedbe sem jutott belenézni! Nem ez a könyv fontos, hanem az érték, amit az olvasás és a gondolkodás jelent! A világot nem menthetjük meg önmagától, de esélyt adhatunk azoknak, akik valódi tudásra vágnak.

– Megéri ezért kockáztatni?

– Noked nem.

Jöran megvárta, amíg Gaiman léptei eltávolodnak a folyosón, aztán felkapcsolta a lámpát. A falon világító nyilak tűntek fel, melyek arrafelé mutattak, amerről jöttek. Átbújt az áttört falon, és követte a jelzéseket. Káromkodva mászott át egy téglarakáson, amire korábbról nem emlékezett, végül felsóhajtott, ahogy megpillantotta a vasajtó világító keretét. Hermnek nyomát sem látta, ám egy pillanatig óvatosan hallgatózott, mielőtt lenyomta a kilincset.

Odakint éles fény csapott le rá, és mire észbe kapott, már arccal feküdt a pocsolójában. Valaki a hátára térdelt, a kezét hátra feszítette, egy másik pedig már rá is húzta a műanyag bilincset a csuklójára.

– Ezt nem tehetik! – ordított, miután felemelték, és ki tudta köpni a mocskos vizet. – Az én kocsimból jött a baleseti riasztás! Engedjenek el!

Jöran nagyot nyögött, ahogy a gumibot vége a gyomrába landolt. Kábultan próbálta felemelni a fejét, ám csak annyit ért el, hogy a következő ütés lecsúszott a füléről, és az arcán csattant. Csengő füllel hagyta, hogy végighúzzák az utcán, majd belökjék a kocsis hátsó ülésére.

– Ezt még megbánjátok! – nyögte a rácsok védelméből.

A kocsis nekilódult, és visszhangzó szirenázással fordult ki a főútra, de alig egy saroknyi táv után már fékezett is.

– Csak semmi meggondolatlanúság! – szólta hátra a vezetőülésből a rendőr, aztán kiszállt a járóautóból. A társa szó nélkül követte.

Jöran nekidőlt az ajtónak, úgy nézte, ahogy az összetört autót daru emelte a magasba. A törött szélvédőn keresztül is látta Agatha fekete hajzuhatagát. Dühösen rúgott bele a rácsba. Legalább annyi jó érzés lehetett volna bennük, hogy a drága robotot nem együtt kezelik a ronccsal. Nyílt az ajtó, és az első ülés felnyögött a rendőr súlya alatt.

– Ne tetézz a baját, azzal, hogy rongálja a rendőrkocsit!

Jöran szeme rángatózni kezdett a gúnyos hangra, ám mielőtt megszólalhatott volna, a rendőr felkattintotta a belső lámpát.

– Vegyen inkább pár nagy levegőt, aztán mesélje el szépen, hogy milyen perverz játékot űzött a robotsajával errefelé, miközben a teljesen kihalt utcán telibe kapott egy kivilágított szemetes kocsit!

A fényben megcsillan az egyenruhára erősített testkamera lencséje, fölötte pedig a névtábla. Gregor Man. A férfi elég furán nézett ki hátraférsült hajjal, szakáll nélkül, azonban a hangját nem lehetett eltéveszteni. Nyílt a másik ajtó és egy újabb ismerős huppant be előre.

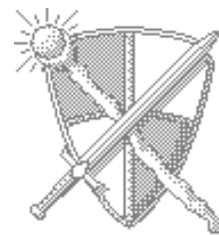
Jöran először kuncogni kezdett, aztán egyre jobban elkapta a nevetés, végül hátradőlt, és teli torokból hahotázott.

A vezetőülésben terpeszkedő rendőr vigyorogva nyújtotta a markát a társa felé.

– Ide az ötöst, Herman pajtás! Mondtam neked, hogy ez csak egy eltévedt piás!

edwardhooper

A penge éle

Mikor Íra megpróbálta világra hozni gyermekeit, olyan ítéletidő tombolt, melyet még a falu vénei sem láttak. Az égboltot koromfekete fellegek marcangolták, melyek kettéhasadtak a kékesfehéren izzó villámok ostorcsapásától. Hátborzongatóan ordított a szél. Felkapta a völgy porát és gyilkos dühvel vágta a házak falához. A hajlékok megremegtek a fergeteg ostromától. A gerendák recsegtek, ropogtak és nyüzszítettek. A bába kuckójában a kinti ítéletidőhöz hasonló vihar tombolt. Élet-halál harcot vívott egy fiatal nő. Íra kínlódott, és az orkánnal együtt sikoltott a gyötrelemtől. A szülés kivételes volt. Az ikerterhesség a faluban ritkaságszámba ment. A fáma úgy tartotta, hogy ilyenkor a Kétarcú Isten szállt le a földre és megcsókolta, életeteket lehelt a kiválasztott nő méhébe.

A borzalmas égháború hátborzongató hátteret festet a vajúdásnak. A bába lázasan tevékenykedett, egyszerre kerítette hatalmába az iszonyat és az izgalom. Minden tudását bevetette, hogy sikeresen levezényelje a szülést. Még a sámánnak is megengedte, hogy jelen legyen a vajúdásnál. Biztos, ami biztos, bár nagyon idegesítette, ahogy a táltos kántált, megpróbálva távol tartani az ártó szellemeket. A bába nem hitt a sámán babonáságában. Ő csak a Kétarcú Istenben hitt. Meg a saját tudásában. De most minden eszközre szükség volt! Mert a dolgok nem jó irányban haladtak, és ezt nagyon is jól tudta.

Íra a szülőszékben ült, és mikor a fájások érkeztek, próbált nyomni. Minden egyes fájásnál odakint bömbölt egyet az ég és Íra együtt ordított vele. Ugy érezte, hogy a szülés éles pengéként marcangolja testét és lelkét. A nő körül asszonyok sürgölődtek, kik próbálták teljesíteni a bába diktátumait. Bár több szülést láttak, és ők maguk is több gyermeket pottyantottak erre a világra, most mégis kocsonyaként remegtek a félelemtől. Ugyanúgy rettegtek, mint a bába. De őket megbénította a vihar és a nem mindennapi vajúdás egybefonódó élménye. A nyugtalanságtól patakokban csorgott róluk az izzadság. A riadalom verejtéke, melynek áporodott szaga arról árulkodott, hogy legszívesebben hanyatt-homlok hazarohantak volna.

A bába kezdett egyre frusztráltabb lenni. Muszáj volt a szülésre koncentrálnia, ugyanakkor életre kellett pofoznia a segédeit is. Egyedül nem tudta ellátni a feladatát, kellett neki ezek a gyáva nyulak. Megelégedte a dolgot, felemelte a hangját, és erélyes parancsokat vakkantott. A reszkető nők felocsúdtak, és teljesítették az utasításokat. Vízet forraltattak, kifőzött lepedőkből tépéseket gyártottak. Kettő tartotta Íra lábát, egy pedig fájdalomcsillapító főzetet itatott vele, és borogatta a homlokát. A bába rásandított a mellette lévő asztalra. Különböző hosszúságú, egyenes, illetve görbe pengéjű kések sorakoztak rajta. Lázasan tanakodott magában. Vajon használja őket? Mi volt a kérdésre a helyes válasz? Kétarcú Isten, te mit tennél?!

Íra méhéből patakokban folyt a vér, és testéből egyre jobban elszállt az erő. Valami nem volt rendben! Valami miatt a babák nem akartak előbújni! A bába odaugratott két jó erőben lévő nőnek, hogy fogja le Írát. Nem volt más választás. Be kellett nyúlni Íra méhébe, hogy megtudja, mi lehet a baj okozója. Előtte próbálta a nő hasán kitapintania a magzatok fekvését, de a méh olyan kemény volt, hogy szinte semmit sem lehetett érezni. Nem maradt más hátra, mint a teheneknél bevált a módszer. Így aztán a bába megmosta a kezét a gyógyfűves

vízben, és nekilátott. Az egyik kezét a hason tartotta, míg a másikkal felnyúlt a lábai közt Íra méhébe. A tortúra pengéje ismét lecsapott, Íra sikított a fájdalomtól, majd elájult.

Legalább van egy kis nyugalma – gondolta a bába. Kitapogatta a két magzatot és rögvést érezte, hogy mi a baj. Az egyik gyerek farfekvésben volt és kezdett beékelődni a szülőcsatornába, ezzel is elzárva az utat a külvilágra. Sőt, a baba nyakára még a köldökzsinór is rácsavarodott. A Kétarcú Isten valami miatt nem volt kegyes kedvében. A bába megragadta a gyerek lábát, és megpróbálta visszaforgatni a magzatot. Íra vonaglott a kintől, egy időre a gerince ívben megfeszült, majd mikor a fájdalom a tetőfokára hágott, ismét visszazuhan az ájulás jótékony, éjszínű kútjába. A manőver nem sikerült, a gyerek maradt ugyanabban a helyzetben. Nem maradt más választás! A bába döntött, felkapta az egyik görbe pengét az asztalról és egy gyors, határozott mozdulattal felvágta Íra hasát. Íra már nem érzett semmit. Annyi vért vesztett, annyi borzalom korbácsolta meggyötört testét, hogy már csak hálni járt belé a lélek. A bába kiemelte a farfekvéses babát. A gyerek feje lila volt és nem sírt fel.

A nők kikapták kezéből a vértől szutykos babát, és levágták a köldökzsinórt a nyakról. Bemerítették a gyerekeket hideg, majd forró vízbe. Remélték, hogy így visszahozható az árnyékvilágból. Nyomkodták a mellkasát, levegőt fújtak a tüdejébe. Sajnos nem sok reménnyel kecsegtetett a beavatkozás. Az elsőszülött a sötétségben maradt.

A vihar tombolása kezdett elcsendesedni, mikor a bába kiemelte a másik babát. A másodszülött szerencsésebb volt, az ő nyakára nem tekeredett köldökzsinór. Mikor megérkezett a világra, erősen és hangosan felsírt. Vörös volt a kapkodó ordításból. Odakint a viharok már nyoma sem volt. A bába odaadta az újszülöttet a segítőknek, akik lemosdatták és bebugyolálták. Ezután Írával kezdett foglalkozni. A szülőszék körül a padló vérben fürdött. Tudta, hogy Íra perceken belül elvérzik. Nem tehetett semmit. Már ő is az árnyékvilágba készült. Csak halványan, fonállal kapcsolódott az élők világához. A bába odahajolt a füléhez és elszuttogta, hogy szép, élő babáknak adott életet. Kegyes hazugság volt, az irgalom ambróziája a haldoklóknak. Íra szürkés-kék szája halvány mosolyra húzódtott, majd megremegett, és utolsó lélegzetével átadta lelkét az égnek.

A bába a homlokára tette a kezét és halk imát mormolt. Mindenki ugyanígy tett a hajlékban. A sámán kezébe vette a halott és a síró gyermeket, megcsókolta az egyik, majd a másik fejét, és elmondta az istenekhez szóló ősi könyörgést. Nagyon rég nem hallotta a falu népe ezt a fohászt, mely Íra lelkével együtt szállt a mennyekbe. Ezután a Nevek Istennőjének tisztelőre, nevet adtak az élő gyermeknek. Gnarnak nevezték el. A penge élének. Mert utat vágott magának az élethez a halál sűrű rengetegében. Ezután a falu felkészült a kettős temetésre.

Így született meg Gnarr, akarata ellenére, ártatlan gyilkosnak.

Gnarnak kerestek egy szoptatót dajkát. A Völgy Népe nem tartozott a barbárok közé, kikről a garabonciások regéltek. Azok kimondhatatlan szörnyűségekre voltak képesek. Felvitték az árva csecsemőket a hegyekbe, és otthagyták a szerencsétleneket véráldozatként szörnyű isteneiknek. Bár Gnarr testvére örökre az árnyvilágban ragadt, őt mégis a Kétarcú Isten megtestestülésének tartották. Völgy Népe hite szerint az isten egyik arca a jövőt fürkészte, míg a másik a múltba mélyedt. De az is igaz volt,

hogyan az élet keresztútján az egyik arc az egyik, míg a másik a másik útra tekintett. Minden attól függött, hogy az ember honnan nézte a dolgokat. A Kétarcú Isten irgalmas volt, lehetőséget adott, hogy az egyszerű halandó saját sorsát kormányozza. Az ikreket a Kétarcú Isten teremtette, saját képére formázta őket. Bár Gnarr esetében az egyik arc hiányzott. A testvére örökre a félelmetes ismeretlenbe rekedt. Tisztelték Gnarrt, mert tudták, mekkora tehertől görnyed majd a lelke. Ha majd kivirágzik az értelme, ha majd kezdi felfogni a Völgy Népét ringató univerzum igazi természetét, akkor érzi meg igazán, hogy születése anyja és testvére halálával terhes. Ezért is szerette Gnarrt a Völgy Népe.

Gnarr együtt cseperedett a többi gyerekekkel. Kalandoztak, mezőkön bóklásztak, lazacra próbáltak halászni a sebes vizű patakokban. Íjat készítettek, amivel célzóversenyt rendeztek. Tojásokat gyűjtöttek a fészkekből maguk számára. Úgy gondolták, hogy övék az egész világ. Gnarr még nem ébredt rá létének súlyára. A dajka és annak a férje saját fiaként szerette. A család teljes jogú tagja volt. Fogadott családjá ölében Gnarr biztonságban érezte magát.

Néha előfordult, hogy bárdok bukkantak fel a völgyben, s ilyenkor a falu apraja-nagyja a tábornok köré gyűlve hallgatta a dalnokok történeteit régi idők hőseiről, más népek isteneiről és a világ távoli zugában zajló csetepatékról, kincsekről, mesebeli szörnyekről. Bár az énekmondók jöttek-mentek, a történeteik termékeny talajra hullottak, és szárba szökkenek Gnarr emlékezetében. Hányszor, de hányszor képzelte Gnarr, hogy ő is egy a regék hősei közül. Dárdát forgató harcos, aki távoli, sötét birodalmakat szabadít fel a gonosz szorításából. Ő volt Gnarr, a legyőzhetetlen félisten. Félelmet nem ismerő vitéz volt. Megölte a szörnyeket nemes acélból kovácsolt, a Nap tüzetől izzó kardjával.

Ahogy teltek az évek, és Gnarr rálépett az ifjúkor küszöbére, a múlt feledett, mardosó fájdalom utat tört magának. Egyre többet gondolt halott anyjára és testvéreire. Ilyenkor magába zárkozott, és elment a közeli erdő tisztására, letelepedett a mező közepén lévő hatalmas kőre. Összekuporogva gubbasztott rajta. Úgy ringatta magát, ahogy talán anyja ringatta volna. Hagyta, hogy képezelet olyan világba röpítse, ahol a testvére és az anyja is élt. Együtt voltak, együtt örültek és együtt voltak szomorúak. Ekkor megérezte az árvaság pecsétjét, ami mély, vaksötét lyukat fűrt Gnarr lelkébe. Keserű bánatot szült, s ilyenkor könnyek áztatták arcát. Csak itt, ebben a magányban engedte meg magának, hogy átadja magát a gyásznak. Csak itt, ezen a mágikus szikladarabon kuporogva volt lehetséges, hogy a Kétarcú Isten egyik arca beletemetkezessen a múlt hideg, búskomor kódéba. Mert a faluban, népe előtt nem akart gyengének mutatkozni. Mert ezzel megtagadta volna a Völgy Népének szeretetét. Mert a Völgy Népe nem volt barbár. Nem hagyta magukra az árvákat.

Aztán eljött a pillanat, mikor ismeretlen apja is betört gondolataiba. Gnarr csak annyit tudott, amennyit a falusiak sutyorogtak róla. Aztán az egyik nap összeszedte a bátorságát és a bába elé állva nekiszegezte azt a kérdést, hogy ki is volt valójában az ő apja. Az öregasszony sóhajtott egy nagyot, és elmondta, amit tudott. Apja egy kóbor volt, mondta Gnarnak alig hallhatóan. Szél fúta ide, és a szél fúta tova. S mikor a szél a faluba csalogatta, szerelembe esett Gnarr anyjával. Ölekezésükből fogant Gnarr és a testvére.

A kóbor is sok mindent tudott a környező világról. De szemben a bárdokkal, ő mintha a világ sötétebb feléről ismert volna többet. Mesélt nekik távoli földekről, tengerekről, erős várakról, királyságokról, sötét varázslókról, boszorkányokról és harcias törzsekről, akik azért portyáznak, hogy rabszolgáskorba hajtsanak férfiakat, nőket és gyerekeket. Azt mondta, igen borús arccal, hogy az erős, felnőtt férfiakat és ifjakat besorozzák saját hordájukba, és kegyetlen harcosokat nevelnek belőlük. Ilyenkor a férfi szemében a legsötétebb tűz lobogott. Gonosz tűz volt az,

sok harc és háború kiirthatatlan, lázas lángolása játszott benne. A Völgy Népe belesápadt a rémtörténetek hallatán. A falu szívébe félelem kúszott. Azzal nyugtatták magukat, hogy jól eldugott hely az övék, természetes akadályként hegyek vették körbe és nehezen lehetett megközelíteni. A kószák és a kóborok is véletlenül leltek rájuk. S, ők elzártak voltak miatt, nagyon keveset tudnak a földkerekség hadurainak, népeinek háborúiról, akkor őket sem ismeri senki. Jó volt az úgy, hogy a királyságok közötti hatalmi harcok csatazaja nem hatolt be a falu békés és csöndes életébe. De a kóbor beszámolója alapján az ő szívüket is átjárta a távoli csatatereken haldoklók szenvedése. Megállapították, hogy a világ bizonyos zugai kegyetlen helyek, és hálát adtak a Kétarcú Istennek, hogy az ilyen szenvedések elkerülték őket.

Szerelem ide, szerelem oda, a kóbor mégis csak kóbor. Semmilyen érzelem nem köti szívét egyetlen helyre. Nyughatatlan lélek, vándorlásra születik, és Gnarr anyja is megtanulta a leckét. Az egyik hajnalon hűlt helyét találta. Hetekig bánatos volt, de csak addig a napig, míg gyanítani kezdte, hogy áldott állapotban van. A bába megerősítette a gyanút, és a kóbor ajándéka megédesítette a bánat könnyeit. Aztán egy hónapra rá a bába ismét megvizsgálta, mivel Íra furcsállta, hogy ekkora pocakja van. A bába arcán először a döbbenet, majd az áhítat jele suhant át. Biztossá vált, hogy Íra ikreket hord a szíve alatt. Ritka ajándék volt ez a Völgy Népének. Száz éve ez volt a második ikerterhesség. A Kétarcú Isten meglátogatta őket és a nép szíve csordultig telt boldogsággal. Írát büszkeség töltötte el. Kiválasztott lett. Méhében megtestesült a Kétarcú Isten. Akkor még nem sejtették, hogy Gnarr esetében az isten csak az egyik arcát fordítja feléje.

Aztán az egyik nap különleges dolog történt. Gnarrt rabul ejtette a Révedés. Tudata felszívódott a hallucináció kódéban. A falu közepén összeesett, felakadt fehér szemmel az ég végtelen kékjébe meredt, értelmetlen szavak bugyogtak belőle. A falusiak rohantak a sámánhoz és az jött lélekszakadva. Gnarr fölé hajolt, a nyakában lógó bőrczacskóból fehér port kotort elő és Gnarr orrába fújta. Nem telt bele pár pillanat, és Gnarr köpködve és prüszögve magához tért. Olyan gyenge volt, hogy felállni sem tudott. Felnyalábolták és bevitték a sámán házába. Ettől a pillanattól minden megváltozott.

Így született meg Gnarr, a sámántanonc.

Uzorr, a sámán tanítani kezdte, és az ifjú minden idegszálával figyelt, itta magába a tudás tüzet. Hamar kiderült, hogy tehetséges volt a gyógyfőzetek elkészítéséhez. Elsajátította a bódító gombák ismeretét, a sebek ellátását, a jócsontok vetését, az állatszellemelek megidézését. Megtanulta az emberi lélek legapróbb rezdüléseit, vágyait, sóvárgásait. Megismerte a természet szépségeit és szörnyűségeit, olvasott a szellőből, a virágokból, a föld suttogásából, az ég szerelméből. Persze voltak napok, mikor Gnarr ismét rátört a Révedés rohama. Ekkor belezuhan az idő egyszerre édes és keserű folyamába. A Révedés dühöngése után Gnarr elmesélte Uzornak, miket látott és hallott. A sámán hűmögött, dörmögött, és magában egyszerre csodálkozott és szörnyülködött. Ilyen erős víziókkal még nem találkozott. Az ő idő-víziói csupán szellők voltak Gnarr viharaihoz képest.

Mikor Gnarr belemerült látomás forgószelebe, olyanná vált számára az idő, mint két egymás farkába harapó kígyó. A múlt és a jövő egyszerre volt ragadózó és annak prédája. Minden mindennel összekapcsolódott. Az Élet minden rezdülése a múlt arany és a jövő ezüst folyójának ölekezéséből született és pusztult el. A múlt legtöbbször édes volt. Találkozott egy fiatal nővel és egy fiúcskával. Együtt voltak, örültek egymásnak, és a nő átölelte őket, amitől Gnarrt eltöltötte a kegyelem édes bora. Viszont a jövő keserű, jéghideg és borzalmas volt. Ilyenkor vért és kegyetlen szenvedést látott. A könnyörtelen, büzös pusztulás mindent áthatott, legyilkolt emberek szellemei araszoltak egy hosszú és végtelenül sivár úton, aminek a végén maga a Pokol

várta őket. A Pokol, melynek kapuját holdsugárból és napfényből kovácsolták. Egyszerre volt gyönyörű, hívogató, csábító, buja és könyörtelen, fájdalmas, kínt szülő, elmét és testet szaggató. Ami a legretentőbb volt, hogy a kedves nő és a fiúcska szép lassan átalakultak, lefoszlott róluk a bőr, aztán leolvadt róluk a hús is, és megmaradtak a halál csókjától feleledő csontvázak. Csontujjaikkal mutatták az utat az Inferno démoni bugyrához. Rajtuk keresztül vezetett az út Gnarr halálához. Ez nem a Kétarcú Istenről szólt. Az egész a végítéletet hirdette.

Uzorr azzal próbálta Gnarrt nyugtatni, hogy a víziók csak víziók. Belőlük csak nagyon csekély válik valóra. Az elme játékaik voltak, semmi több. De Uzorr is és Gnarr is sejtette, hogy a látomások, sajnos, néha megvalósulnak. Ez ellen nem volt mit tenni. Az ilyen rohamok után Gnarr csak nagy sokára nyugodott meg. Az ilyen Révedés árhulláma után kimenekült a sziklájához és elmélázva üldögélt rajta. Remélte, hogy rémálmai csak délibábok, remélte, hogy tényleg csak elméje játszik vele szörnyű játékot. A csend körülölelte és gyógyította jelenésektől tépázott lelkét.

Ahogy szálltak a napok, hetek, hónapok, eljött az idő, mikor Gnarr igazi sámánna vált. Az egyik nap Uzorr kijelentette, hogy nem tud már mit tanítani neki. Így összehívta a falut. Nagy lakomát csaptak, és Gnarrt sámánna avatták. A falu apraja-nagyja örvendezett, és hajnalig énekeltek és táncoltak. Az ünnep alatt Gnarr szeméről leesett a hályog és megakadt a szeme a kovács lányán, Erynen. Gnarr csodálkozott magában, hogy miért nem vette észre Erynt eddig. A lány egyszerűen gyönyörű volt és hasonlított a múltjelenésekben megtestesülő nőre, aki vigasztalta őt. Hamvasszőke, göndör, derékig lehulló hajkoronával, olyan kéken tündökölő szemmel, mint a friss vizű hegyi tó csillogása, csinos fitos orral és kedves arccal, karcsú termettel elbűvölte Gnarrt. És Erynnek is tetszett Gnarr. Nagyon is tetszett neki. Kedvét lelte Gnarr sötétbarna tekintetének simogatásában. Ellágyult, mikor arra gondolt, hogy a férfi a Kétarcú Isten terhét hordja a lelkében. Egyikőjükben sem volt kétség, hogy egymásnak lettek teremtve. Innentől sokszor találkoztak Gnarr sziklájánál, ízlelgették a szerelem minden színét, boldogságát, gyönyörét, egymás testének fiatal forrását. És egy röpke év után újabb boldogságot ünnepelt a falu. Eryn és Gnarr összeházasodott. Hatalmas esküvői máglya égett a falu főterén. A fiatal pár körül táncolta a máglyát, ezzel szentesítve a frigyüket. A lagzi hajnalig tartott.

Így született meg Gnarr, a sámán és a férj.

A hadurak a hódításnak élnek. Trónusuk legyőzött királyok és közemberek szikkadt fehér koponyájából épül. Amerre járnak, vért és könnyeket hagynak hátra. Hatalmas városok hajtanak fejet vérszomjas akaratauknak. Csettintésükre népek tűnnek el a tömegsírok rideg mélyébe. Senki sincs biztonságban tőlük, még akkor sem, ha hatalmas és erős hegyek veszik körbe hajlékaikat. Csak idő kérdése, hogy mikor lel rájuk a pusztítás démona. A vérgőzös történelemtől senki sem menekülhet. Mindenkinek megvan benne a helye. Mindenki egy apró fogaskerek a mézár-szék hatalmas gépezetében. Egyszer mindenkit bedarál. Egyszer mindenki megízleli az erőszakos halál simogatását.

Reggel, mikor a falu pihente a lakodalom csodálatos, zsongító fáradalmait, és miközben Gnarr és Eryn, férj és feleség, egymás karjaiba olvadva aludt, a falura rázúdult a távoli világ borzalma. A hegyek másik oldalán őrző halálgépezet keselyűi eljöttek, hogy kidühöngjék roppant vérszomjukat. Knogarr hadúr martalócai rázúdultak a falura és kezdetét vette az öldöklés. Módszeresen csinálták. Karddal, lándzsával, harci kutyákkal és sárkánygyíkokkal osztották a halált, mint egy szentséget, az embereknek. Az öregeket, gyerekeket, betegeket, nyomorékokat kardélre hányták vagy odavetették a kutyák és a sárkánygyíkok elé. A fiatal férfiakat, köztük Gnarrt, és nőket, mint Erynt, hatalmas ketrecekbe hajították, melyekben már mások is szorongtak.

Az egész falu egyetlen óriási, fájdalmas ordítás és sírás volt. Módszeres pusztítás olajozottan működött. Ha hideg acél villant, a halál bizonyossága maradt utána. A rideg kardok nyomait a fertelmes tűz csókja pecsételte le. A vérengzés után sötét füstbe burkolóztak a falu. Felgyújtott házakban és azok udvarai-ban üszkösen füstölögtek a leölt öregek, gyerekek hullái. Ilyen vérfürdőt rendezett a dögkeselyűk főnöke, Knogarr, a távoli világok vérszomjas szörnyetege, Gnarr jövőjét elpusztító démona.

Mivel Gnarr fiatal, erős férfi volt, harcossá kezdték gyúrni. Friss hús kellett Knogarr hadigépezetének. Kiképzők és rabszolgák üvöltésétől dübörgött a napégette, forróságtól vibráló gyakorlótér. Kegyetlen volt az élet az aréna vérral etetett gyomrában. A gyengék elhullottak, az erősek maradtak és felkészítették őket jövőbeli halálukra. Eleinte Gnarr lelke meg akart halni, de teste külön utakon járt, együtt dolgozott, izzadt a többi rabszolgával, engedelmeskedett az utasításoknak. Testének húsa élni akart, míg szívét a bánat, a gyász és az elkeseredés marcangolta. Mikor priccscén belemerült a magányos éj ürességébe, gondolatai visszazálltak az ő Erynjéhez. Ilyenkor a szíve úgy dübörgött, mint egy vágatózó mén szíve. Mellkasát a hiány hatalmas köve nyomta, és a búskomorság fojtogatta a torkát.

De az élet nem volt kegyes hozzá. A halál elkerülte. Knogarr Háború Istene életben tartotta. Az arénában a korbács bőrt és húst tépő fájdalma mindig visszalökte a valóságba és a világ legrejtettebb zugaiba űzte a gyászát. Lelke kérges lett, teste robotolt, így maradt életben. Aztán az egyik nap eldöntötte, hogy fejét felszegi, fogát összeszorítja. Legyen hát belőle harcos, és ha így lesz, majd visszatér és kiszabadítja Erynt. Innentől minden reggelét a Kétarcú Istenhez küldött röpke fohással kezdte. Kérte, tartsa életben Erynt és adjon neki is erőt a küzdelemhez. Majd kiment az arénába és együtt mozgott, vágott és ordított a többi rabszolgával.

Ha a gyakorlótéren rosszul mentek a dolgok, Gnarr jutalma a verés, a víz- és ételmegvonás volt. Így aztán hamar megtanulta, hogy elkerülje azokat a hibákat, amiket a felügyelők árgus szemmel figyeltek. Minden felügyelőnek megvolt a maga rögeszméje. Egyiknél ütlegelés járt a lustaságért, a másiknál az ügyetlenségért, a harmadiknál azért, ha megsebesítették az embert.

A nap végére mindenki kimerülten rogyott a cellája padlójára. Az utolsó morzsáig megették a kemény, keserű kenyérhez járó zsíros kását. Kinyalták a fatányért, majd az utolsó cseppig megitták a kiadagolt vizet. Egy idő után Gnarr kezdett ügyesen mozogni, jól védekezni és megfelelően csapott oda farkardjával, amikor kellett. A felügyelők felügyeltek Gnarr fejlődésére és jutalmazták is. Jobb ételt, és vízen kívül bort is kapott. Megerősödött. Majd eljött nap, mikor a kiképzők jelentése alapján megérett rá, hogy harcos legyen Knogarr keselyűi között. De a hadúr bizonyosságát akart. Az arénában egy rabszolgánót löktek elé. Neki pedig odadobtak egy görbe pengéjű kést. A parancs egyszerű volt. Hágja meg és vágja el a nő torkát. Gnarrt előntötte a döbbenet és az undor forrósága. Teste nem akart mozdulni, de aztán a korbács ösztönzőleg vágott végig a hátán. Ekkor megértette, hogy gyilkossá képezték, előbukkant belőle a fenevad. Megdugta a nőt. Annak nyögése, sikolya és sírása betöltötte az arénát. A kiképzők hangos röhögéssel és buzdítással nézték a kegyetlen játékot. Az erőszak a hatalmasok sötét vágyainak porondján bemutatott áldozat volt. Utána Gnarr szemében kihuny a lélek fénye, az emberség utolsó pislogása. Valahol mélyen valami megszakadt benne. Üres tekintettel bámult a meggyalázott nőre. Előkapta a kését, és ahogy tanulta, gyors mozdulattal kettészelte a torkát. Gnarr nézte, csak nézte, ahogy a haldokló nő torkából előbugyogó vér sötétre festi a sárga homokot. A Kétarcú Isten eltűnt az Univerzum végtelenében. Csak egy démon maradt utána.

Ekkor a hadúr parancsnoka felfigyelt arra, hogy Gnarr nem egy hagyományos harcos. Meglátta benne a szörnyű kiképzés

gubójából kikelő, szenttelen, hidegfejű és precíz gyilkost. Világossá vált számára, hogy Gnarrt nem arra teremtette az ég, hogy a harctéren essen el, hanem arra, hogy a csata után a vérel áztatott mezőt járva a halál kegyelmét adja át a sebesülteknek. Így aztán Szóllító lett, s megkapta a görbe pengét, melyet hideg holdfényből kovácsolták és lángoló napfényben edzették. A hadúrnak egyszerű volt a filozófiája: nem kellene nekik a sebesültek, a haldoklók! Semmikor! A vérgőzös küzdelem után fekete köpenyes Szóllítók szelték át a csatateret. Csendben dolgoztak. Pengék villantak, s nyomukban sosem maradtak segítségért jajongók és haldoklók az ellenség és saját seregük sorai között.

Így született meg Gnarr, a Szóllító, a halál kegyeltje.

A háború mocskos dolog. Alattomos, izgága és csábító. Halálhörgések fűszerezik, sárban, vérben, hányadékban, húgyban és szarban pácolva találják. Őrjöngéstől, pörölyök, kardok, buzogányok, csatabárdok összecsapásának sikolyától hangos a csatater. Aláfestésként a sebesültek ordítása és nyüsztése támogatja a gonosz szimfóniáját. Hát, ilyen a háború. Legyen az akármilyen háború, legyen az akármilyen csata, mind egyforma, nincs különbség köztük. Ez a hideg, kegyetlen igazság teszi igazán apatikussá a katonát a halállal szemben, teszi a normális életet unalmassá és félelmetessé. Bárki, aki részt vett valaha is benne, megváltozik. Lenyúzza róla az emberség bőrét. Megőrli csontját, szétszaggatja izmait, hogy egy teljesen új ember szülessen meg. Ez az új ember a Harcos. Lélektelen gyilkos. Kegyetlen, embertelen, vérszomjas és épp olyan izgága, mint a háború, aki megszülte. A Harcosnál csak egy valaki rosszabb, a Szóllító.

Gnarr a többi halálangyallal mindig a hadvezérrel egy vonalban szemlélte a küzdelmet. Azt figyelte, hogy merre is tekereg az összecsapás kígyója. Amerre a gyilkos „hüllő” vonaglott, arra úgy hullottak az emberek, mint kalászkok a lecsapó kasza alatt. A hadúrnak nem számított az embervesztés. Ő nagyban gondolkodott. Tömegekben, akiknek az a feladata, hogy elhulljanak az ő dicsőségére. És a Szóllítók minden sebesültet és haldoklót a halál fényessége elé vezettek.

Aztán, ki tudja, hányadik háború egyik ködös csatanapján, a harcosok ismét felsorakoztak a domb tetején. Elöl a gyalogosok, mögöttük az íjászok, a két szárnyon a sárkánygyíklovasok és ezek mögött a Szóllítók. Ismét körbevettek a hadurat. Gnarr szélben lobogó, fekete csuklyás köpenyben várakozott, jobb keze az övére fűzött, míves tokban rejtőző, szent penge markolatán nyugodott. A látvány megint ugyanaz volt. Tíz év alatt semmi sem változott. Knogarr nyomult előre, folyamatosan győzött és lassan meghódította az egész földrészt.

Ezen a napon ismét egymásnak csattannak a pajzsok, törtek a csontok, repedt a bőr, szakadt a hús. Viszont ezen a napon, ezen az unalomig ismétlődő, vérben fürdő napon, furcsa dolog történt. Valami megmozdult Gnarr lelkében. A zsigereiben érezte. Az újdonság csiklandós érzete kelt életre benne. Ilyet már régesrég nem érzett. Az érzéssel együtt egy elfojtott emlék is a felszínre küzdötte magát Gnarr üres lelkébe. A szikláján volt, összegömbölyödve hagyta, hogy a napsugár átjárja és elringassa. A látomás oly hirtelen robbant be Gnarr elméjébe, hogy a nyugtalanság sebént hagyta hátra. Gnarr megzavarodva rázta meg a fejét. A küzdelemre kellett összpontosítani. Muszáj volt a feladatot elvégezni. Profi volt, tapasztalt volt, kíméletlen volt. És egy Szóllító mindig teszi azt, amire kiképezték, ettől semmilyen érzés, semmilyen emlék nem térítheti el. De a hideg szívben lánggra lobbant valami. Valami, ami melegített, valami, ami összetörte a jeges kérget. Valami, amitől megremegett Gnarr keze.

A csata befejeződött. Gnarrék megint győztek. A hadúr a mezőre mutatott és a Szóllítói engedelmeskedtek a parancsoknak. Gnarr is elindult, hogy sebesülteket öljön a szent pengével. Ami maradt az ellenségből, az eltakarodott, mentették az irhájukat.

Mindenütt megcsonkított testek heverték. Hullák, levágott karok, lábak, fejek között kutató Gnarr a sebesültek után. Néha megállt egy-egy test előtt, a penge lágyan megvillant a sápadt napfénytől, majd lecsapott. A test megrándult, torkából hörgés tört elő, és mindenek vége lett. A szív megállt, a szem üveggé vált. Gnarr pedig gázolt tovább, ebben a vértől iszamos tengerben. Lecsapott, szúrt, ment tovább. Szúrt, szúrt, szúrt. És minden egyes szúrás növelte lelke meghasonlottságát. A hideg, ezerszer begyakorlott, gyilkos mozdulatot fájó, maró forróság követte a szívében. Minden egyes gyilkosság a lángot lobogó, forrongó tűzkígyóvá érlelte benne. Egy idő után lelke úgy izzott, hogy az már elviselhetetlenül fájt Gnarrnak. Majdnem elájult, de összeszedte magát, és teljesítette a parancsot.

Aztán egy katona elé érkezett és a tűzkígyó elpárolgott Gnarr szívében, egy üres kelyhet hagyott hátra, amit valami majd megtölt. Így érezte Gnarr. De hamar ellillant ez az érzés, mert ismét önmaga volt, ismét a feladatra tudott összpontosítani. Lenézett a harcosra. Hasából kiomlottak a belei, bal lábából nyilvessző állt ki, a jobb pedig össze volt zúzva, arcának fele összeroncsolódott. Mellvértjét borzalmas csapások horpadásai tarkították. Mindennek ellenére a szegény pára életben volt. Gnarr lehajolt, megmarkolta a fickó páncélját a nyakánál és magához húzta. Annak feje és karjai rongybabként lógtak lefelé. Gnarr morgott egyet, felemelte a törét, hogy a halál áldását átadja annak a szívós lénynek. Ekkor a katona felemelte a fejét és belenézett Gnarr szemébe. Nem volt benne gyűlölet, nem volt benne fájdalom, nem volt benne réttegés. Nyugalmat árasztott a tekintete.

Gnarr lecsapott, de mikor a sebesült nyakába vágta a pengéjét, hirtelen sító fájdalom mindent elborító hulláma csapott végig a testén. Ebben a pillanatban a tűzkígyó ismét fellobbant Gnarr lelkében. A levegő bennrekedt mellkasában. Lenézett és megdöbbenve látta, hogy a bordái között egy penge markolata mered kifele. A haldokló még utolsó erejével belevágta bosszúját. Gnarr elengedte a sebesült élettelen testét, majd hörögve a tüdejébe ömlő vértől fél térde esett. Odakapott a pengéhez és kirántotta a bordái közül. Aztán elterült a földön.

Pár pillanat múlva egy Szóllító bajtársa töltötte be Gnarr látóterét. A Szóllító nézésben nem volt gyűlölet, nem volt harag, nem volt izgalom, nem volt irgalom. Végignézett Gnarron, morgott egyet, majd felemelte a szent pengét. Knogarr nem hagy sebesültet, még a saját sorai közt sem. Suhant át a gondolat Gnarr elméjében. Erre képezték ki őt is. Szívében nem volt gyűlölet bajtársa iránt. Csak a különös tűzkígyó kavargott a lelkében. A penge lecsapott és Gnarr szemében kihunyott a fény.

Bár Gnarr testét jéghideg koporsóvá érlelte a halál, lelkét felszabadította. Fényrobbanást látott. Minden ezerféle színben pompázott körülötte. Csataternek híre-hamva sem volt. Nem érzett fájdalmat, nem látott vért, mocskot, halottakat, levágott végtagokat. Csak színeket. Meleg, szeretettel teli színeket. És békét érzett. Ez a béke izzott fel a szívében az utolsó csatájában. Most már felismerte. Most már átengedhette magát neki. Átfonta lelkét, simogatta, szelídítette. A színekből és a szeretetteljes fényből egy nő arca kezdett körvonalazódni. Egykori révedésiből már ismerte ezt a kedves nőt. Mosolyogva Gnarr emelte tiszta, kék tekintetét. És ekkor Gnarr élete elkezdett visszafelé leperegni. A csaták, gyilkosságok, borzalmak, kínzások, melyeket ki kellett állnia, a szerelme, a sámán, a falu, a többi gyerek, a bába és végül a megszületése. Vérben és mocskokban halt meg, és vérben és a magzatmáz szutykában született meg. Teli torokból üvöltött fájdalmában. Ronda kis béka volt, de a nő szerette. Nézte és nézte Gnarrt, és Gnarr felismerte édesanyját. Nézték egymást. Nézték egymást a végtelenségig.

Így tért meg Gnarr az Örökkévalóságba. Többé nem volt gyilkos. Többé nem volt harcos. Többé nem volt Szóllító. S többé nem volt bűnös! Csak egy porhüvelyből csiholt láng volt a Kétarcú Isten lelkében megszülető csillagok ölen.

Mészáros András

Necromantika

Tisztelt szerkesztőség! Madárpostával küldöm ezen levelet Önöknek, kérem, tegyék be a „Felcser válaszol fiataloknak” című rovatukba, hogy választ kaphassak végre a kérdésre, mely jó ideje a szívemet nyomja!

Jelige: „Egy kétségbeesett lyány”.

Cím: Setét Torony, Rhinn fennsík, az a bazaltos kiszögelés.

Szóval, úgy kezdődött az egész, hogy a barbár hajnalban dörömbölt a tornyom ajtaján. Jóváágású, marhatermetű ember volt, dinnyényi bicepszekkel és akkora fejjel, amelyet egy süldőmalac is megirigyelhetne. Kissé ittas lehetett, mert erősen dülöngélt, miközben azt kiabálta:

– Azonnal kinyitni, fosztogatás fennforgása van kilátásban!

Gyorsan lesiettem. Lehet, hogy túlteng bennem a jó szándék, de nem szívesen néztem volna végig, hogy bárkit is fosztogassanak. Mert én ilyen lyány vagyok: ha tudok, segítek! Kinyitottam a méretes fakaput, de a barbáron kívül senkit nem láttam. Ezek szerint, a korábban említett fosztogatás valahol máshol történik!

– Üdvözöllek, medvetermetű, enyhén húgyszagú idegen! – köszöntöttem a férfit illően. – Setét átok járjon a nyomodban.

– Hoppsz... – nézett rám meglepetten. – Minő kis rózsaszál lakik itt fenn!

– Ja, a futórózsa – vontam meg a vállam. – Néha egészen az alsó lőrésekig felkúszik. Szóval, ki is akar fosztogatni? – Azt gondoltam, jobb, ha mielőbb tisztázom a fennálló problémát, mert nem szerettem volna, ha valakinek baja esik. Az ember próbáljon az idegeneken is segíteni, úgy helyes!

– Corom, a barbár! – süvöltötte széles mellkasát böködve, melyen sűrű, göndör fürtökben nőtt a szőr. – Sötét árnyak pusztítója, setét tárnák vámszedője, setét... ő... hmm... izé... – Úgy tűnt elfelejtette a szöveget, de azután rám nézett, megnyalta a száját és kivágta magát – ...árva szüzek megrontója!

A következő pillanatban a karjába kapott, majd belökte a mázsás fakaput és elkezdett velem rohanni felfelé a lépcsőn. Sejtettem, hogy most az a bizonyos „nemi erőszak” következik, amitől anyám mindig óva intett leveleiben. Már nagyon vártam! Mindig is ki akartam próbálni, de akárhányszor lemegyek a faluba, a parasztok üvöltve rohannak el, kezüket a fülükre és szemükre szorítva. Azt hiszem, ez egyfajta játék lehet, de sajnos nekem ezidáig senki sem mondta el a szabályait.

.....

Szóval az erőszak... Hát az igazán jó volt! A barbár rám nehezedett. Megoldotta gatyakorcát, majd felhajtotta a köpenyem, és meztelen altestével az enyémet kezdte böködni. Egész lényemet kellemes bizsergés járta át, ami egyre

fokozódott. Sajnos, mielőtt valami csodálatos történhetett volna, a férfi erejét veszítette, akár a katalógusból rendelt lidércszárny! Zavarodott képet vágott, hűmmögött is hozzá, majd kínjában füttyörészni kezdett.

– Ezt a megbecstelenítéses dolgot... – néztem rá reménykedve – szóval... nem lehetne folytatni?

Határozottan elvörösödött.

– Igazság szerint, a megbecstelenítés-része a küldetésemnek... nos, mostanában nem megy túl jól. A falu sámánja szerint a sok pacifróccs-virágtól lehet, amit idáig megettem...

– Azt ismerem – válaszoltam elgondolkodva. – Attól nőtt ilyen szép nagyra a fejed!

Kétségbeestem, majd elhatároztam, hogy mindenképp segítek rajta. Szégyellem, de önös érdekek is vezettek.

Ettől függetlenül úgy éreztem, hajlandó vagyok bármi áldozatot meghozni. Természetesen csak a megfelelő óvintézkedések után, mert senki sem szereti, ha az áldozatai később feltámadnak. Volt egy szakmabéli ismerősöm, aki elhibázta... a „volt” szócska necromantákkal kapcsolatban pedig olyan életminőségre utal, amely kizárólag munkaköri baleset esetén fordul elő! (A foglalkoztatási körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés, persze, sajnos némileg gyakoribb.)

A történethez visszatérve, Corom a barbár teljesen meglágyította a szívem. Tanítómesterem, Lord Sukár szintén szép szál férfiember volt, de sosem keltett bennem hasonló érzéseket. Berohantam a könyvtárba. Hol is lehet...? Á, természetesen az „N”-betűnél! (Fene se tudja miért, de bármikor, bármit is keresek, mindig ott találok!) Zaklatott szívvel lapoztam az ősi könyvek és poros fóliánsok közt: Necrosis, Necronomicon, Necropolis, Miként csököljünk bikát – hoppsz, ez biztosan átcsúszott az „M”-ből –, Necrocampus, Necroterm reakciók... Semmi! Még egyszer átolvastam a könyvjelzőket, és megtaláltam! Végig ott állt a polcon, közvetlenül a szemem előtt: „Nekromanciában előforduló merevedési problémák korrigálása, avagy a szárazon és erősen tartás mikéntje és fogásai”.

Egészen hétköznapi kis varázslat volt, bár azt nem csodálom, hogy egy egyszerű sámán nem ismerte. Boldog mosollyal mentem vissza a férfihoz, és gondolkodás nélkül rámondtam az ígét.

Egy ideig minden csodálatosan működött is! Az volt életem legszebb tizennégy perce! Mostanában viszont úgy érzem, elhidegült tőlem. Egész nap a főteremben üldögél, agyat eszik és kapcsolgatja a szolgálati-portál vezérlőjét. Az nem zavarna, hogy elhagyta magát és kissé megzöldült, de már hozzám sem ér!

T. szerkesztőség! Egy kétségbeesett lyány várja összetört szívvel mielőbbi válaszukat!

csabi6669

Hajnal...

Még az alkony csöndje uralkodik
a mélán ringó lombokon,
mily gyönyörűségesen,
bizony, be is indul tőle lüktető szívem.
Hajnalodik – már ásít a Nap,
bódultan, ittasan, csak félig éberem,
akárcsak én.

Táguló tudóm magába szívja a
kocsonyásan remegő ködöt.

Mikor az emberi lélek,
így könnyít magán,
gondjai egyszeriben eltűnnek,
s lassan éled a táj.

Várom, hogy mozduljon valamerre
a hajnal,

friss lendülettel lépjen
a világosság felé,

s tudom, a hajnal is vár engem.

Farkasszemet nézünk
tettvággyal, de tétován;
egymást méregetjük némán!

Oly nehéz az első lépés,
visszacsábít még az álom,
de végül egymásra nevetve,
megindulunk kéz a kézbe',
akár a friss szerelmesek.

Eme csodás napra virradóan
kedvünkhöz gyűjtsünk erőt valóban!

Aztán holnap mindent újrakezdhetünk.

Nizi

Azt hittem...

Azt hittem, hogy az élet nem megy el oly könnyen,
azt hittem, hogy akiket ismerek, szeretek,
nem mennek csak úgy el.

Azt hittem, hogy a halál nem jár itt köröttem,
azt hittem, hogy az élet erősebb,
s a lélek mindig, de mindig győzhet a test felett.

De már tudom, hogy nem mindig nyer, aki mer.

Tudom, hogy nem elég, ha töretlenül hiszel.

Látom, hogy nem minden a test, lélek,
szellem hármassá egysége.

Van úgy, hogy a test, s benne a szervek elfáradnak,
megbetegsznek, s nem találják a kiutat az egészséghez.

Nagy tanítás, lecke elsősorban nekem, s utána mindenki másnak,
hogy minden nap adj hálát, higgy, remélj, de legfőképpen szeress!

Mert lehet, hogy a következő percben már nem leszel,
vagy nem lesz az, kit szerethetsz!

Meda W. Dark

Pitypangmagok

– Nagymamámhoz

Csak hallgatom, ahogy kattog az óra,
mást nem hallok: se halálhörgést, se neszt.
Tudnod kell, szomorú vagyok azóta,
hogy feletted ott áll büszkén a kereszt.

Visszamegyek én vagy tizennyolc évvel,
amerre a pitypang magja tovaszáll;
nevetéssel azon a napon éled,
amikor a gyerekdalom rád talál.

De a magokat a szél egyre szórja,
körülottem az emlék síri fehér.

Habár tudom, hogy nem szenvedsz azóta,
mégis a múlt jaja szívemig elér.

Tordai Gábor Kifakulás

Eljövendő ködök
között testem
szürke tétován
elenyészik
karjaid
érintése nyomán
Rőt falevelek
lesznek fekhelyem
tested foszló
nyoma helyett
Nemlétem majd
ott ringatózik
magányos kút
káváján
kiszáradt vize
helyén keresi
majd a Hold -
önön mását
Mi volt -
a semmibe hullt
hamuvá égett
minden kép
aranyló reggel
izzó napkorongján

Ann Heart

Őszi délután

Aranysárga s narancsszínű levelek
Takarják a talajt, terepet.
Hűvös szellő cirógatja arcomat
Sajnos hamarabb eljő az alkonyat.

A lábam alatt ropog az avar,
De ez engem cseppet sem zavar,
Élvezem a haldokló levelek illatát,
S a távolban a varjak rekedtes hangját.

Az erdőt elhagyva tovább lépek,
A városban igazán csak most zajlik az élet.
Iskolások – kicsik, nagyok – baktatnak haza,
Sok szülő a munka után sem lehet laza.

Szőlő érik a tőkén, piros és fehér,
A nap sugarában nincsen már sok erély.
Gyarapszik a sütőtök, Halloweenre szépül,
Azt nem tudni, sütőbe vagy tökfejnek készül.

Alkony

A szívembe rajzoltalak...

Csak az enyém vagy és mégsem,
s habár fogva nem tartalak.
Hunyt szemmel álmodlak ébren...
nem rabnak, mégis magamnak,
a szívembe rajzoltalak.

Élethű kép, nem lát így más,
minden részlet mélyről fakad.
Hagyom, hogy röpjölj! Nincs tiltás,
mert így akarlak, szabadnak...
a szívembe rajzoltalak.

Most messze jársz, s én engedem.
Addig érzlek, hallgatlak,
míg a dobbanás eleven.
Te tudod, hogy visszavárlak...
a szívembe rajzoltalak.

edwardhooper

Pillanat

Egyetlen órjító pillanatban,
A dübörgő, robbanó ordításban,
A Minden levedli értelmét.
Abban a sűrű kínhalálban,
E vakító, hívő villanásban,
A fenekestül kifordult Lét magányában,
Csodával telnek a kósza percek.

csabi6669

Aggastyán lélek...

Mint egy öregedő ház, melyben lakok:
rozoga vénség, pislákoló villanyok,
rűcskös falú fehérség rogyadozva áll:
ablaka tükör sima s csak a múltra vár.

Lepergett oly sok festett, színes álom,
szúette kredencbe már rég nem találok,
padlás rejtekébe gyermekkorom játécai:
poros sarkában, magában állnak múltam lapjai.

Szélvihar tépte a lyukas tetőt,
rozsdá ette csatorna rí ajtóm előtt,
kihunyta a szenvedély – elmúltak a hónapok,
öreg aggastyánként bús szólamot dúdolok.

macika

Áttáncol az ősz a télbe

Keservesen sír a hegedű hangja,
az ablakban állok, némán hallgatom.
A szellő az ősszel hadakozik,
ha megérinti arcod, nem balzsamos.

A tar ágakról könnycseppek hullnak,
táncolnak az ezerszínű levelek,
néhol megpihennek egy nagy halomban,
rozsdaszínűek, töredezettek.

Hát eljött az elmúlás ideje,
oly búsán táncol át az ősz a télbe,
minden fehér ruhába öltözik,
így lesz az ezerszínű ősznek vége.

Jimmy Cartwright

Kell-e, muszáj-e és társaik

Ez a Facebookon ugyanilyen címmel megjelent jegyzetem bővített, helyenként javított változata. Ezúton köszönöm mindenkinek az építő jellegű hozzászólásokat, amelyeket némileg átfogalmazva, hiánypótlásként beleírtam a szövegbe, de még természetesen így sem lett egy komplett, minden részletre kiterjedő írás. Fontos, hogy a lentebb olvasható gondolatok nem abszolútumok, mindössze az én jelenlegi tudásom, rálátásom adják vissza, időnként szándékosan eléggé leegyszerűsítve.

Kezdő íróktól számos alkalommal olvastam már olyan kérdéseket, hogy „kell-e ezt vagy azt”, „muszáj-e így vagy úgy”, „szükséges-e, hogy akármilyen”. Ezeket először önkéntelenül is mindig meglepődöm. Aztán vagy elgondolkodom a kérdésen, vagy csak legyintek egyet, hogy már megint egy ilyen. Pedig fontos. Fontos lenne tudni, miért merülnek fel efféle kérdések.

Régen, amikor írni kezdtem, meg sem fordult a fejemben, hogy a versben / novellában / regényben valamit szükséges, kell, vagy egyenesen muszáj. Sőt, ezzel most is pontosan így vagyok. Volt egy történet a fejemben, leírtam, ahogy tudtam. Később átolvastam, átírtam. Vagy nem, de az átolvasások során levontam a következtetést, hogy ezt vagy azt miként lehetett volna másképp, jobban megfogalmazni, és a következő novellánál igyekeztem elkerülni az előzőekben elkövetett hibákat – már amiket magamtól észrevettem. Persze akkor nem akartam világot megváltó írásokat létrehozni. Mi több, akkoriban annak is örült az ember, ha írógépen írhatott, nem pedig ceruzával, tollal. Az ténylegesen csak álom volt, hogy egy kiadó által a könyvesboltok polcain legyen a nevünkkel fémjelzett kötet. Nem igazán voltak – legalábbis a közelemben – aktív írói közösségek, ahol szakavatott, vagy nálam előrébb járó írókkal, szerkesztőkkel eszmecsereket folytathattam volna. Nyelvtan-, és irodalomórák. Azok voltak. Meg klasszikus szépirodalom, és az otthoni, szülői, nagyszülők által összevásárolt házi könyvtár. Vagy az iskolai, városi könyvtár. Olvastunk. Sokat. Könyvet. Valódi, nyomtatott könyvet. Nem internetes blogokat, meg helyesírási fogalmazásilag kritikán aluli hírportálokat, és hasonló cipőben járó Facebook bejegyzéseket, meg nem „magánkiadásban”, „sokszázézer” kiadott tucat fenéksönöket. (Nem is tehetők volna, hiszen ezek akkor még évtizedekig nem is léteztek. Bonyek! De öreg vagyok! :)) Figyeltünk és tanultunk.

Ha Karl May Winnetou történetét olvastuk, indiánokról és cowboyokról szóló novellákat írtunk. Ha Agatha Christie-t, vagy Sir Arthur Conan Doyle-t olvastunk, mi is olyan érdekes, fordulatós krimiket próbáltunk írni. Ha Isaac Asimovot olvastunk, nagyívú, de nyúl farknyi „sci-fi” novellákat írtunk. Ha Robert E. Howardot olvastunk, mi is izompacsirta óriásokról írtunk, akik förtelmes szörnyek karmaiból gyönyörű nőket mentettek. Ha David Morrell Rambo köteteit olvastuk, egyszemélyes hadseregek születtek a mi kezünk által is. Ha Rejtő Jenőt olvastunk – térdünk csapkodva, könnyeinket törölgetve, hahotázva nevetünk –, mi is megpróbáltunk humoros történeteket kreálni. Ha Stephen Kinget olvastunk – éjszaka nem mertünk sötétben elaludni; még lámpafénynél se’ nagyon... „kellögem” –, azon agyaltunk, hogyan tudnánk mi is legalább hasonlót papírra vetni. Ha J. R. R. Tolkien olvastunk – eszünkbe jutottak a magyar népmesék, kiültünk a kertbe a diófa alá... behúzódtunk a bunkerünkbe... megpróbáltunk minden élőlénytől a lehető

legtávolabb lenni egy napfényes réten, és átgondolni az életünket... Szóval, ha Tolkien olvastunk, mi is világmegmentő, hősi csapattól akartunk írni.

Így tanultunk. Így tanultuk meg, hogyan épül fel egy jó történet, legyen az krimi, tudományos fantasztikum, ifjúsági regény, fantasy, horror, vagy bármi más.

És, bár hitelesen csak a magam nevében tudom ezt kijelenteni, de úgy gondolom, soha, egyetlen pillanatig sem jutott eszünkbe, hogy ezt, vagy azt így „muszáj”, vagy úgy „kell”. Az már inkább, hogy ebben a zsánerben így, abban meg úgy szoktak valamit csinálni. De, mint kezdő, ambiciózus, ifjonti hévtől hajtott írópalánták, úgy gondoltuk, mit nekünk szabályok! A szabályok azért vannak, hogy áthághassuk azokat. Egyébként is, ha minden egy kaptafára megy, és pontosan meg van adva, hogy ezt így „kell” csinálni, azt meg úgy „muszáj”, akkor hol marad az írói szabadság, a kreativitás, vagy éppenséggel maga a művészet? Hol marad maga az író a művéből?

Azt gondolom, nincsenek kötelezően betartandó „szükséges”-ek, „kell”-ek, „muszáj”-ok. Igen, ismernünk kell ezeket ahhoz, hogy az adott zsánerben tudjunk alkotni, de időről-időre bele fogunk futni abba, hogy ezeket a mi történetünkhöz kell igazítanunk, és ettől kezdve már magunk is csak iránymutatóként tekintünk rájuk.

Figyelj, kedves kezdő író!

Van a fejedben egy történet, amit el akarsz mesélni. Azt is tudod, milyen zsánerben akarod leírni. Olvass abból annyit, amennyit csak tudsz (vagy amíg nem érzed azt, hogy már érted, mitől működik jól), de közben ne csak élvezd, hanem figyelj oda arra, az írók mit, hogyan oldottak meg – szinte minden esetben a szerkesztőjük segítségével! Lásd meg az arra jellemző mintákat, ismerd meg a kliséket, a szabályokat! Vagy válaszd a könnyebb utat, és olvass utána az interneten! De mindenképpen tudnod kell a fentiekhez, hogy tudj írni az adott zsánerben. Még akkor is tudnod kell, sőt, leginkább akkor kell tudnod, ha át akarsz hágni bizonyos szabályszerűségeket – hiszen tudnod kell, mi is az, amit át akarsz hágni. Arra viszont figyelni kell, hogy ne meghágás legyen a vége, mert ez esetben bármely kiadó szerkesztőjének kezéből csodás ívben repül a legközelebbi szemtükörébe.

Ha ez megvan, akkor kezdj el más zsánereket is olvasni! Akár olyanokat, amiket nem kedvelsz. Ezekből is rengeteget lehet tanulni: történetvezetést, karakterépítést, kliséket. Ahhoz, hogy egyedivé tudd tenni a saját írásod, érdemes más zsánereket tanulmányozni. Megérteni, azok mitől működnek jól. Mit gondolsz, pl. hány sci-fi épül ókori görög drámákra? Olvasva nem is gondolnád, miből táplálkozott az író, mihez és milyen mélyen nyúlt vissza, és tulajdonképpen milyen ősi emberi problémákat, félelmeket dolgozott fel a modern világ számára modern eszköztárral. Tudom, a klisé mára szinte szitokszóvá vált, pedig kikerülhetetlen. A trükk az, hogy úgy tálald, ne tűnjön fel, mit is alkalmaztál. És igen, ehhez sokat kell olvasni, írni és véleményeket kérni az írásodra.

Igen, ez hosszadalmas, kemény, időnként unalmas munka. De tedd fel magadnak a következő kérdést! Megér-e ennyit a novellám / regényem, vagyok-e önmagammal szemben ennyire igényes, támasztok-e magammal szemben ekkora elvárást, hogy „nemszeretem” dolgokat is bevállalok, csak hogy egy jó történe-

tet írjak? Mondjuk, nagy általánosságban a megírás után derül ki, hogy tényleg megírta-e, de ez a legprofibb írók paklijában is benne van.

Készíts vázlatot a történetedről! Dolgozd ki a főbb szereplőket! Itt nem arra gondolok, hogy hosszú, szőke haja van, a bőre pedig ezüstösen csillog a napfényben... Dolgozd ki a motivációikat, a céljaikat, a rájuk jellemző mozdulatokat, a járásukat (helyváltoztatásukat), világlátásukat, hogyan viszonyulnak (ember) társaikhoz, stb. (Számos infó és módszer van erről ma már az interneten, bár nem mindet érdemes készpénznek venni.) Ezekből látni fogod, melyik karaktered hogyan viselkedik majd egy adott helyzetben. Talán elcsépelten hangozhat, de íróként, írói szemmel figyelj oda a családodra, barátaidra, ismerőseidre, sőt, az utcán közlekedve, vagy akár egy park padján ülve idegekre, mikor, hogyan és miért viselkednek úgy, ahogy. A megfigyelés során biztosan felfedezel apró, csak rájuk jellemző mozdulatokat, szemrebbenéseket, testbeszédet, ezekkel együtt járó hangokat, hanglejtéseket. Egy idő múlva ezen megfigyeléseid alkalmazni tudod az általad kitalált szereplőiden is, miáltal valódinak, életszerűnek hatnak majd.

Írd meg a történeted első változatát, majd tedd félre legalább két hónapra! Az idő elteltével vedd elő, olvasd át (lehetőleg papíron, a tapasztalat azt mutatja, hogy azon jobban és hamarabb észre lehet venni a hibákat), javítsd ki, írd át, ahol úgy érzed! A te történeted, neked kell tudnod, mit és hogyan akarsz elmondani. Ezek után olvasd el még egyszer, és kezdj el keresni olyan embereket, akik véleménye számít neked, és kérd meg őket, olvassák és mondják el, hogyan érezték magukat, amíg a történeted részesei voltak! Tudtak-e egyáltalán a részesei lenni? Erre nagyon jók lehetnek a személyes ismeretségeiden kívül az online közösségek is. Ne félj azoktól a kérdésektől, amelyekben azt firtatják, hogy találtad ki ezt vagy azt, honnan jött, vagy azoktól, amelyekkel netalán megkérdőjelezzik az épelméjűséged! Egy színész sem lesz attól sorozatgyilkos, hogy sorozatgyilkost játszik, sőt a rendező, meg a forgatókönyvíró sem lesz az. Az író sem az, amit leír. Egy idő múlva... Általában... :) Ha tudod, hogy miért úgy és azt írtad le, tehát tudatosan írtad, akkor bármilyen kérdésre megnyugtató választ tudsz adni.

A többi technikai dolgot (célirányos bétázást, korrektúrázást, komolyabb szerkesztést) csak ezután érdemes elkezdni.

És mielőtt elkezdesz butaságokat kérdezni, olyan dolgokat, amelyeket sok-sok figyelmes olvasással, internetes kutakodással magad is kideríthetnél, tegyél fel magadnak pár kérdést:

- Kinek akarok, mint író megfelelni?
- Meg kell-e felelnem saját magamon kívül másnak?
- Azt a történetet akarom elmesélni, amit én szeretnék, vagy azt, amit úgy gondolom, hallani akarnak tőlem?

A második és harmadik kérdés összevonva akár úgy is hangozhatna, hogy: - Olyan író akarok-e lenni, aki a saját történetét meséli el, vagy olyan, aki mások igényeit szem előtt tartva prostituálódik?

Bakker! A te történeted! Miért foglalkoznál mással? Megérthetőnek kell-e lennie az antagonistának? Nem kell! Megírhatod úgy, hogy az olvasó megértse a céljait, a motivációit. De megírhatod úgy is, hogy ezek ki sem derülnek. Mindez attól függ, te, mint író, mit akarsz kezdeni a szereplőiddel. Ha egy kezdetben ellenszenves figurát választasz főszereplőnek, aki a történeted végére egy átélhető jellemfejlődésen megy át, és végül az olvasónak szimpatikussá válik, vagy akár meg is szereti, akkor így írd meg! Vagy egy kezdetben szimpatikus szereplőről a végére kiderül, hogy egy pszichopata? Így járt az olvasó. Ez a thriller egyik lényege.

Jó történetet kell írni – ez az alaplépés. Ha jó a történet, de a megvalósítás hagy maga után kívánni valót, azon még lehet segíteni. (Erre való egy hozzáértő szerkesztő, még ha néhány szerkesztő kézzel-lábbal tiltakozik is eme kijelentés hallatán. :)) És ha jó a történet, az tetszeni fog az olvasóknak és nem feltétle-

nül csak a célközönségnek. Egy jó történetre egy szemfüles kiadó rácsaphat és némi marketinggel megtámogatva érhet el rekordeladásokat. De a történetnek a tiédnek kell lenni, azt a magadénak kell érezned, hogy úgy írd meg, ahogyan azt csak te tudod. Nagyon tapasztalt íróknak kell lenni ahhoz, hogy adott határidőre adott történettel állj elő bármilyen zsánerben. (Itt most nem arról van szó, ha indulsz egy novellapályázaton, ahol van előre megadott téma és határidő. Az a te döntésed, hogy az adott pályázat érdekel-e, van-e ötleted, vagy támad-e ötleted a kiírás kapcsán, amit megírnál. A pályázat – bárki, bármit is mond – az épp aktuális írói készségeid teszteli; pontosabban, ha pályázol, magad teszteled a pályázat által. Ezért nem érdemes kétségbe esni, ha nem nyersz, vagy nem díjazzzák az adott pályaműved. Elég sok összetevős dolog, hogy egy adott pályázaton hogyan zsúriznak, hosszú lenne kifejtteni, nem is ez most a lényeg. De azért annyi még ide tartozik, hogy egy-egy jól megválasztott pályázat segíthet az írói fejlődésben.) Am bármennyire is jók ezek a fent említett, sorozatgyártott írások, véleményem szerint inkább csak tisztos iparosmunkák, amit valaki megrendelt. Vegyünk egy, az élet más területéről származó példát. Kellene egy fából készült szék? Veszek egyet a „BÓT”-ba. Azt is asztalosok készítik. De ha egy Asztalos nekiáll elkészíteni azt a széket, amelyet ő álmodott meg... na akkor van az, hogy ezer átlagos szék árát éri a keze munkája.

Igen, tudom, kiadói részről a szerkesztő beleszól a történetbe, hogy az íróval közösen megalkossák a végső formát. Ezt azonban kompromisszumnak hívják. Véleményt formálnak, véleményt cserélnek, érvelnek a változtatás / nem változtatás mellett és ellen. Az író is enged, a szerkesztő is enged, és az esetek többségében mindkét fél megelégedéssel tartja végül kezében a kész kötetet. Mi több, tanult belőle az író is és a szerkesztő is. Win-win!

Persze tisztában vagyok azzal, hogy itt az ideális esetet írtam le, azt, ahogyan emberileg és szakmailag működnie kellene. Ez általában kiadó / szerkesztő függő is. A kezdő írókat szerintem nem magas lóról kioktatva kell(ene) kezelni, hanem értelmesen elmondani nekik, hogy az adott szerkesztő mit és miért lát hibának az írásban, vagy, ha az adott szerkesztő nem tud (nincs ideje) ilyesmivel részleteiben foglalkozni, akkor legalább normális hangnemben nagy vonalakban tájékoztatni, és illedelmesen megkérni az írókat, hogy ezen problémák alapján bétáztasson, kérjen segítséget, esetleg ajánljon maga helyett egy másik szerkesztőt, aki tud, van ideje ezzel foglalkozni. Egészen másképp jön le az íróknak is, és a kiadó, szerkesztő is jobb színben tűnik fel. Tudom, ez utóbbi nehéz, amikor kéretlenül is számtalan írás érkezik egy-egy kiadóhoz, és 90%-uk 90%-ban problémás (most a hasamra ütve írtam két számot...).

Azt is érdemes tudni, hogy számos probléma lehet egy-egy írással, és nem mindegy, hogy mennyi, illetve milyen jellegű problémák azok, amelyeket javítani kell. A szerkesztés egy kezdő íróknak egyben tanulási folyamat is lehet, ha a szerkesztővel jól tud kommunikálni. Más részről a szerkesztő saját magával, illetve az őt foglalkoztató kiadóval is kiszúrhat, ha nem mutat rá a hibák mértéjére, csak rábök valamire, hogy „ezt írd át”. Ráadásul a szerkesztésnek szubjektív oldala is van, amit a szerkesztő csak úgy tud kivédeni, ha pontosan megfogalmazza a kéziratral kapcsolatos problémákat. A főszereplő kinézete nem tartozik a szerkesztési kérdéskörbe, ám az már például igen, hogy nincs feloldva a konfliktus, vagy nincsenek kibontva a sarkalatos jelenetek, ami miatt az egész dramaturgia sérül. Ilyen hibákkal teli regényt pedig egyetlen kiadó sem fog kiadni.

Itt lépünk át ismét a címben megfogalmazott témára, vagyis kell-e, muszáj-e ezt vagy azt így és úgy írnia egy íróknak. Itt jön be a képbe az írástechnika, amely ma már ezer helyről elérhető, és akár ezerféleképpen mondja el ugyanazt. A lényeg azonban véleményem szerint is az, hogy maga az írástechnika nem megkötő, hanem iránymutató rendszer. De tisztázzunk valamit!

Az írástechnika nem egyenlő a helyesírással. Ez utóbbi tartalmazza pl. azt, hogyan írjunk le egyes szavakat, miként ragozunk, milyen a helyes központozás, mikor és hogyan kell vesszőt, egyéb írásjelet használni, és még számos más dolgot. Azt is tudni kell, ha a helyesírásban hibázunk, azt nem a szerkesztő dolga kijavítani, hanem egy korrektoré. Az írástechnika pedig továbbá nem egyenlő a szövegszerkesztéssel, vagy más elnevezéssel élve a formázással. A szövegszerkesztés alapvető szabályait és technikáját is megtanulhatjuk már autodidakta módon, de akár egy alap informatikai tanfolyamon is. Ezzel az általunk írt vers / novella / regény alapvető kinézetét tudjuk megadni: a margókat, behúzásokat, sortávolságokat, betűtípust, betűméretet, a bekezdések beállításait, szóval minden olyan dolgot, amely a szövegünk kinézetét határozza meg. Egy általunk szépen formázott szöveget a korrektor, a szerkesztő is szívesebben „vesz kézbe”, mivel jó ránézni. Sőt, adott esetben egy szépen formázott szöveg a könyvet elkészítő tördelőnek is segítségére lehet, ha tudja, látja, hogy a szövegben mit kell pl. dőlt betűkkel kiemelni.

Igen, itt már rögtön három szakma különül el: a korrektor, akinek a helyesírásban kell profinak lennie; a szerkesztő, aki a történet belső logikájára, időrendjére, a konfliktusokra, a dramaturgiára figyel; a tördelő, aki a végső formáját adja a kötetnek, és nyomdakész állapotba hozza. És akkor még nem tettünk említést a lektorról, akinek pedig az a feladata, hogy a regényben szereplő információk helytállóak legyenek. (Pl. ha valaki egy sci-fiben egy intelligens madárfajt szerepeltet, és azt írja, hogy megöszülnek, a lektor dolga jelezni az írónak, hogy a madarak ilyet nem csinálnak.)

Az írástechnika maga éppen az lenne, amiből a cím is adódik, illetve azok az amatőr, kezdő írók által feltett kérdések, amelyek a címet születték. Az írástechnika adhat választ arra, hogyan építs fel egy világot (legyen az fantasy, sci-fi, urban fantasy, young adult, vagy bármi más), miként hozz létre egy-egy szereplőt, hogyan teremts konfliktust és hogyan oldd fel, miként alkossd meg a történet dramaturgiáját, dramaturgiai ívét – legalábbis nagy vonalakban erről szól. Nyilvánvalóan ez nem kikerülhető, de számos módja van annak, hogy mindezt megtanuljuk. Ma már sokkal több módja, mint annak idején nekünk volt. Talán ebből kifolyólag is nem értem, hogy miért merülnek fel a bevezetőben megfogalmazott kérdések. Hiszen némi utánajárással magunk is találhatunk választ – számos esetben akár ellentmon-

dó válaszokat is. Na, ilyenkor hivatkozva az ellentmondásokra, nyugodtan kérdezzünk!

Felhozhatnám még azt is, hogy a mai, rohanó világban sokan azonnali sikert szeretnének (főleg a fiatalok), aztán ha néhány hónap, esetleg pár év alatt nem jön össze, akkor feladják. Stephen King feladta? Rengeteg visszautasítást kapott éveig, amíg végre megérkezett hozzá az első pozitív válasz. De az eltelt idő alatt rengeteget olvasott és írt, tehát fejlődött, mert a visszautasítások a jobbá válásra ösztönözték. Az írás mesterség. Nem lehet egy néhány hétvégés tanfolyammal, és magunkhoz képest irreális elvárásokkal (és akkor itt most ki lehetne fejteni, hogy előbb önmagad ismerd meg, de nyilván ez jóóóó messzire vezetne) pár hónap alatt világhíres írómogullá válni. Van, aki évtizedekig küzd ezért. Nincs instant siker. Magyarországon, magyar nyelven legalábbis nincs. Sőt, még külföldön sem árt, ha valaki valakije vagy. (A szerkesztőm szerint ez utóbbi mondat félreérthető, és zsebekbe csúsztatott, kitémőtt borítékokat juttatott eszébe, pedig én csak a kapcsolati tőkére utaltam, vagy legalábbis arra szerettem volna utalni. De tényleg. Komolyan! :))

Kicsit úgy tűnhet, hogy az ellen emeltem szót, hogy egyáltalán ne is kérdezzünk, ne kérjünk segítséget másoktól, ne kérjük ki a véleményüket bizonyos problémákról, hanem oldjunk meg mindent magunk. Nem, egyáltalán nem erről van szó. De, mielőtt kérdezzünk, igyekezzünk utánanézni a dolognak. Az a problémám, ha butaságokat kérdeztek, és még azt sem értitek, miért butaság, amit kérdeztek. Ha nem boldogultok valamivel, elakadtatok a történetben, már nem látok át valamit, vagy valamivel kapcsolatban véleményekre vagytok kíváncsiak, bátran forduljatok olyanokhoz, akik valószínűleg tudnak segíteni. Én is ezt próbáltam tenni ezzel a betűrengeteggel. :)

Ömm... konklúzió? Végkövetkeztetés? Mondjuk ez:

Írónak lenni, íróvá válni hosszú időbe, fáradtságos munkába és sok tanulásba kerül. Ne legyenek illúzióink! Azt gondolom, a lényeg az, tudd, hogy mit akarsz írni, tanuld meg, olyat hogyan lehet, dolgozz rajta lelkiismeretesen (Szeresd, amit éppen írsz! :)), ha úgy érzed szükségesnek, változtass az adott zsáner szabályain – amihez persze tudnod kell, mik ezek a szabályok. Én csak azt mondom, hogy ne az olvasónak történő megfelelési kényszer vezesse az ujjaid az írás során; írd egy jó történetet, és az majd biztosan megtalálja az utat az olvasóihoz.

**I. ORSZÁGOS
H. P. LOVECRAFT
TALÁLKOZÓ**

2019. OKTÓBER 19.

HÁROM HOLLÓ KÁVÉHÁZ

A RÉSZVÉTEL INGYENES! RÉSZLETES INFORMÁCIÓK: WWW.LOVECRAFT.HU

MalthusWolf